

РІК XXI. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 8-го мая 1913. Ч. 19.

VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, May 8, 1913. N. 19.

Новинки.

Андрій Франко, син д-ра Івана Франка, помер нагло вночі з 21. на 22. цвітня на удар серця, в 26-ім році життя. Покійний, скінчивши філософський відділ львівського університету, звернувся до наукової праці; між ин. написав студію про етнографа Ількевича, поміщену в „Записках” Наук. Тов-а ім. Шевченка. Попри те покійний від часу недуги свого батька був його невідступним товаришем і помічником: доглядав його, помагав йому при його наукових занятях, писав його твори. Отсе тихе, скромне, повне посвяти молоді життя, розділене між наукову працю і поміч батькові, перервала смерть, тим трагічніша, що неопереджена ніякою недугою. В. Й. П.

Становище нашого Епископату супроти виборчої реформи. „N. fr. Presse” оголошує розпит свого львівського дописця з Експ. Митрополитом Шептицьким, який таке заявив: „Дуже я тінився би ся, коли би виборча реформа була успішно поладжена, основувши ся на компромісі. Ся реформа в теперішніх умовах і з уваги на суперечності, які входять ту в гру інтересів ріжної натури, є ділом доцільним і бездоганним. Предлога виборчої реформи надавала би ся без сумніву до сего, щоби довести до народної згоди в краю і до згоди між Русинами і Поляками. Із католицького становища не можна піднести ніяких заміттів проти засад, які містять предлога виборчої реформи. Коли з иншої сторони піднесено в сїм напрямі які заміти, то сї заміти є політичною або суспільною натури. В дальшій ході розмови Експ. Митрополит заявив: Я не знав про конференцію польських єпископів в справі виборчої реформи, бо в тім часі не було мене у Львові. Звичайно єпископат кожного віроісповідання відбуває конференції з окрема. Вирішїм до сего часу між членами галицького єпископату панувала повна згода і єдність, якої на будуче також ніхто не заколотить. Тепер руські єпископи ведуть з польським єпископатом пильну обміну думок. Руські єпископи надіють ся, що політичні сумніви польських єпископів в справі виборчої реформи буде можна легко усунути. Треба надіяти ся, що єпископи всіх 3 обрядів вже небагом дійдуть до повного порозуміння.

Вибори в Альберті. Вибори до провінціального союму в Альберті (Канада) покінчили ся. Ніодин руський кандидат не зівстав вибраний, хотїй кожний з них зібрав споре число голосів. Загальне число голосів, що впали на трьох руських кандидатів, переходить 2000. Сї вибори сьуть тим замітні, що отсе в перше в історії Канади і нашої еміграції за море, Русини поставили своїх кандидатів і то ледви три місяці перед речинцем виборів. Що мимо всяких перепон таке поважне число голосів впало на руських кандидатів, се дає за поруку, що при найблизших виборах канадїйські Русини певно здобудуть кілька крісел в парламенті.

До ситуації на Балкані. Гроза війни, евентуально європейської, в наслідок непримиреного становища Чорногори усунути свої війська зі здобутого Скутарі, правдоподібно зістала усунена. Як доносять телеграми з 3-го с. м. король Никола скликав своїх генералів на воєнну раду і більшість з них заявила ся за уступленем. В наслідок того відпаде правдоподібно плянована військова акція зі сторони Австрії. Мимо того однак міродаїні австрійські круги не перестают подзвонювати зброєю і тепер випускали собі нову причину: положене в Альбанії, яку зовсім опустили сербські війська, а у якій турецькі горди, що вийшли зі Скутарі, по вандальськи газдують. Як подають віденські телеграми, стотисячна австрійська армія стоїть готова, щоби правдоподібно вже в першій половині сего тижня обсадити цілу північну Альбанію. Рівночасно з тим 40.000 Італійців має обсадити знова полудневу Альбанію. Инша річ, що на се скаже Росія, Англія та Франція. Російська дипломатія вже заздалегідь заявляє, що з обсадженням австрійськими військами Альбанії ніколи не погодить ся. А тут навіть і поміж самими союзниками, то є Австрією і Італією нема довїри. В послідній хвилині австрійські правлячі круги нараз прийшли до переконання, що коли Італія усадовить ся в полудневій Альбанії, а передовсім в пристани Авальона, то се буде рівнозначне з цілковитим опанованем Адриїського моря Італійцями. Виходить таке, що з одного боку впевнюють, що ситуація вняснює ся, то рівночасно з другого мусять признавати, що ще гірше плутає ся.

Страти союзних держав в балканській війні. Щойно оголосили союзні держави в війні проти Туреччини урядово свої страти в людях підчас цілої війни. І так Чорногора стратила 6.000, Греція 11.000, Сербія 20.000 а Болгарія 80.000 людей. Число ранених виносить кругло потрійну суму вбитих. Вражає величезне число вбитих по стороні болгарській. Є воно в двоє більше як число вбитих німецьких жовнірів підчас французько-німецької війни. Коб лиш ся кров, що так обильно обляла балканський півостров, видала сподівані плоди: спровадила благодать мира і культури. Та як виходить з послідних вістий, ледви чи можна сего сподівати ся.

Нова держава в Європі. В Європі утворила ся нова республіка. Утворене її не дало ще причини до міжнародних замотань. Коли Італія свого часу заволоділа островами Спорадами, так і сусідні маленькі острівці замешкані Греками, почули охоту визволити ся з турецького ярма. Між иншими забавив теж малий острів Нікарія. Населене уоружило ся і заатакувало турецьку цитаделю. Турецька залога — зложена загалом з 12 людей. — піддала ся без опору і її разом з губернатором відіслано до Малої Азії. Мешканці вибрали провізоричне правительство і проголосили в Нікарії республіку. Кожда держава, коли хоче, щоби її поважали, мусить мати армію і флоту. І дійсно утворено

„армію”, т. зн. національну гвардію, що складає ся з 47 людей. Придбали собі також старий корабель, який щодень опливає острів, щоби боронити його перед нападом ворогів. Вибрано вкінці і президента і видано почтові марки з портретом президента.

Нове братство. Дня 20-го цвітня заложено в місцевості Ст. Джосеф, Мо., нове братство під покровом сьв. Йосифа. Сейчас вписало ся 20 членів і є надія, що в найкоротшій часі згуртують ся в братстві усі живучі в тій місцевості Русини. Предсідателем вибрано д. Василія Надопту а секретарем Ник. Стельмаха.

Каліфорнія не уступила. Протияпанський „біл”, внесений в каліфорнійських законодавчих палатах, а який доводив до дипломатичних пертракцій поміж Япаном і Злученими Державами, мимо представлень президента Вілзона, зістав таки майже одноголосно на дні 4-го с. м. прийнятий. Тепер же лиш підпису говернера Джансона, щоби стати правосильним. Коли се стане ся, нїодному чужоземцеві, який не має права стати горожанином Злучених Держав (а се сьуть головно Япанці і Хінці) не буде вільно набути на власність землю в стейті Каліфорнія. Приняте і ухвалене сего права довело япанський народ і уряд до скаженілості і тамошні часопи єс голосно накликають до війни зі Злученими Державами.

По катастрофі в майнах коло Мононгагела. Па. Як відомо, перед півтора тижнем навістив страшний вибух копальню „Сінсінаті” коло Мононгагела Сіті, Пенсильвенія. По 52-годинній вязниці під землею удало ся добути ратунковій акції двох людей, які правдивим чудом остали в живих. Се сьуть майнери: Кароль Кравль і Філіпп Легнер. Се сьуть одині живі майнери, добути з навіщеної вибухом майни. До сєї пори добуто 93 вбитих. З того числа розпізнала родина або свояки 40 тіл. Виротовані так оповідають про катастрофу: „Власне снідалисьмо, коли наступила експльозія. Сейчас вибіглисьмо з місця, де ми снідали і по пару кроках наткнулисьмо ся на тіла кільканайцять вбитих майнерів. Ми повзли на черевах по ріжних хідниках старих майнів, в надїї, що найдемо якийсь вихід. Та дарма. В отворі число 23 ми подибали якогось сивого, старого майнера та його сина ще при житю. Вони з голоду були дуже ослаблені. Пробувалисьмо потягнути їх з собою, та не стало і в нас сил і ми мусїли їх полизити. За цілих 52 годин, як ми були замкнені в майні малосьмо всього два малі куснички хліба. З голоду, браку воздуха і втоми, почав ся нам ум мутити і півмертві вже булисьмо, коли замгали в віддалі сьвітла майнерів, що спішили нам на ратунок”.

По п'ятнацяти літах. В місті Денвер, Колорадо, викликало величезну сензацію арештованє тамошнього багатого і всіми поважаного горожанина, Ів. Кремшека. Кремшека арештовано на жадає поліційних властей стейту Пенсильванія, під закидом, що він перед п'ятнаццяти літами, то є в 1898-ім році

в місті Вілкесбери підчас якоїсь сварки в салоні замордував якогось чоловіка. Так отже рука справедливости досягнула його доперва по п'ятнаццяти роках.

Марево генерального залізничного страйку. Дня 1-го мая у Нью Йорку відбула ся довга конференція поміж представителями юній залізничних кондукторів, прислуги, паляців і помічників а управителями усіх залізничних ліній у всхідних стейтах. Жадаєм юній є підвижка платні. Як з гори можна було предвидіти, конференція скінчила ся фіяском. Залізничні управи відмовили всякої підвижки, мотивуючи сє відмову тим, що щойно в 1910-ім році уділене підвишенє платні залізничному персоналові коштує компанії 30 мільонів річно. Юній знова вказують, що платня їх членів в порівнянню з платнею залізничного персоналу на полудневих або західних залізницях все таки є о цілих 20 процент нижшою і жадають безусловного зрівняня з платнею своїх шасливійших товаришів. Остаточнo порішено генеральний страйк усеї залізничної прислуги. Се рішенє однак мусить ще потвердити поіменним голосованем усі члени юній, що займе около 6 тижнів часу. І так гроза генерального залізничного страйку, що в одну мить може підкосити усю торгівлю і промисл у всхідних стейтах Зл. Держав, чорною хмарою зависла опять над нами.

ОГОЛОШЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ 200 Р. Н. Союзу в Syracuse, N. Y., зістав з днем 5-го мая 1913 р. розв'язаний задля недостаточного числа членів, згідно з §141 статута Р. Н. Союзу в Америці. Головний Уряд Р. Н. Союзу вислав для кожного члена переступні листи на адресу місцевого Уряду від 200 Р. Н. Союзу. Тож обовязком кожного члена дотичного відділу зголосити ся сего місяця (май) о прийняте до котрогогонебудь правно існуючого відділу Р. Н. Союзу в Америці. Члени, котрі не зголосять ся в місяцю маю 1913 р. до жадного відділу Р. Н. Союзу, будуть виключені з членства Р. Н. Союзу в місяцю червни 1913 р.

Дано в McAdoo, Pa., дня 5-го мая 1913 р. 19—21

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союзу.

Мих. Угорчан,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союзу.

C107 ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим пригадує ся пп. місцевим Урядникам Р. Н. Союзу, що кожний відділ Р. Н. Союзу має найдалше до 30 кожного місяця прислати припадаючий на него розмет.

Відділи не тримаючі ся сего, будуть безпроволочно суспендовані, а за наслідки будуть відповідати місцеві Урядники перед своїми членами за їх неточність в своїм урядованю.

Голов. Уряд Р. Н. С.

НАРОДНІ ЗБОРИ

в справі „Рідної Школи“

TROY, N. Y.

Із усіх сторін американської Русі, де знайшлась бодай мала горстка наших родимців, доходять нас радісні вісти про відбуті віча в справі „Рідної Школи“ та про гостину Вп. п. делегата, п. С. Демидчука. — І ми, Русини трох сусідніх плеїзів а то: Кокус, Водервліт і Трой, Н. Й., хочемо отсим подати до загальної відомости, що і у нас таке віче відбуло ся, що і ми витали у себе дорого нашого гостя-посла.

Се віче, сі народні збори, відбули ся у нас дня 6-го цвітня с. р. заходом і при участі всіх Русинів в самім осередку загромад трох місцевостей, т. е. в місті Трой. І дійсно не завелись ми на тій спілці, бо і віче тим самим випало величавіше і дорогому гостеві заощадили ми труду, якого, як знаємо, мав і так уже доволі.

На віче явилось нас досить споре число, бо поверх п'ятсот людей, так, що простора, винанята на сю ціль німецька галя була битком набита. Нігде правди діти, але до сего діла не мало причинили ся місцеві отці духовні: Впр. о. А. Пеленський, о. Е. Бартіш і о. І. Якимович, які заохочували наперед своїх людей до участі в вічу та вказали на вагу сеї хвилі.

Віче розпочалось, як звичайно, привітанем Вп. Делегата. Короткими словами привітав дорого гостя місцевий священик, о. І. Якимович; зі словами сего привіту зсолидаризували ся гримками оплесками усі зібрані. Тепер слідував вибір президії віча. Головну керму зборів обняв о. А. Пеленський, парох з Кокус; для зазначення, що в вічу беруть участь три руські громади, вибрано ще трьох дальших представителів, а то: п. Т. Градона з Кокус, п. М. Мадараша з Водервліт і п. І. Гнатову з Трой. Так само було і трох секретарів а то: п. П. Ропіцький з Кокус, п. Ю. Криницький з Водервліт і п. І. Пагуляк з Трой. Розуміє ся, що ся численна президія причинила ся до подання поважного настрою цілому зборови.

По залагодженню вступних формальностей забрав слово Вп. Делегат. Його бесіди не будемо тут подавати. Скажемо хіба, що з запертим віддыхом ми усі слухали тої, поверх двогодинної, бесіди, та не могли втерпіти, щоб з густа-части не наділити дорогого бесідника гучними оплесками признання і подиву. А ціль сеї бесіди і її зміст, то конечність нашої народної свідомости та пекуча справа просвіти, особливо справа нашої рідної школи.

Вислухали ми тої палкої бесіди Вп. Делегата тай по вік не забудемо, що наша сила і будучність то просвіта, то наша рідна школа! А на потвердження зрозуміння його гадок уладжено як і по інших місцевостях на місці складку на річ „Рідної Школи“ в Галичині. Зібрано на сю ціль досить поважну суму, бо по обтягненню розходів, остало до висилки \$115. — Не великий се гріш — та за те велике діло жертви — бо може дехто і від уст собі відняв, щоб лише подати помічну руку братам за морем у їх визвольній праці. Тож честь і слава усім жертводавцям! — Та тут годі поминути і не згадати, що і наші братя Русини з подальших околиць не жалували труду і видатку і явили ся також на нашім вічу. І так з далекого плеїзу та з иншого степу, бо з Пітсфілд, Масс. прибула делегація від братства св. Димитрія, та зложила в жертви \$10. — Глибоке за се належить ся їм признане, честь і слава!

На сім могли ми і закінчити се наше справозданє з віча в Трой, Н. Й. та годі поминути і не згадати про вражінє, яке оставило се віче. Се було слідно зараз при закінченню віча. До слова по головнім бесіднику зголосились ще всі три отці духовні та з президії п. І. Гнатів; з уст всіх бесідників не чути нічого більше, як тільки глибоке признанє і щиру подяку Вп. Делегатови за його труд і пожертвованє — за той пир духовний, який зготовив нам своїм прибутєм!

Се загальне одушевленє слідне було вкінці і при гримкім відсвяткованню багатостороннього в честь дорогого гостя та при співі патріотичних пісень, з якими

на устах розходили ся зібрані на сім святоточнім вечері.

Так то менше більше відбуло ся се віче у нас при поважнім і святоточнім настрою, як сего красше не мож собі бажати! Честь за се і подяка передовсім дорогому нашому гостеві, опісля цілій Хв. президії та усім поважним учасникам віча, що вміли вшанувати сю велику хвилю — одну із світлих хвиль нашого буденного життя!

За секретарів:

Ілія Пагуляк.

Справозданє з віча в Ансонїї, Конн., від-
бувшого ся дня 13. цвітня 1913.

Коли ввійшов Вп. п. Демидчук до гарно удекорованої галі, хор під управою п. Ст. Ягелі привітав пана делегата кантатою, котрої слова слідує:

Ми тя, пане, днесь витаєм,
бо ти друг є усім нам,
що бажає щастя, долі
і свободи Русинам.

Опісля місцевий священик промовив коротко до зібраних і пояснив значінє рідної школи а відтак представив дорогого гостя в особі п. Демидчука, якому хор відсвятковував гримкою багатостороннього. Всі о. М. Данилович покликав на председателя зборів п. Алексея Горбала а на секретаря п. С. Підбережняка.

По сім председатель отворив збори гарною промовою, в якій пояснив ціль віча і уділив голосу п. Демидчукові.

Всі присутні слухали уважно палкої промови бесідника і заливались рісними слезами. Зміст бесіди був слідує:

Рідна земля, рідні брати і сестри та всі ті кривди спричинені гнетом нашого народу в Галичині вислали бесідника в далекий світ, щоб поділитися з американською Русю тим всім, що гнєте і болить наш народ на його рідній землиці. Та то лихо слухачам відоме, бо воно усіх присутних вигнало з краю шукати за морем ліпшої долі. В дальшій тягу бесідник обговоривши докладно жите Русинів в Америці і Канаді приходить до висновку, що під теперішню важну хвилю є необхідним навязати нам тісну звязь з нашими братами в старім краю та помочи нашій вітчизні матеріально в її борбі з царатом і польською шляхтою. Бесідник умотивував се жаданє теперішнім станом нашої вітчизни та загальним критичним положенєм в Європі.

По скінченні промови председатель зборів подякував бесідникові за труди і пожелав діждати ся тої хвилі, як Русь-Україна воскресне.

Опісля председатель заохотив учасників до складання жертв на „Рідну Школу“ і на спровадженє сьпіваків з краю. По сім о. М. Данилович відчитав лист від Д-ра Сіменовича, в котрім сей годить ся на то, щоби всі грешні на спровадженє сьпіваків, засилано до п. Алексея Горбала, касієра „Просвіти“ Комісії.

Сейчас пішли по галі збирати датки: В. Шуран, В. Вавро, М. Студент, С. Підбережняк, В. Калина, Д. Сидоряк, Ів. Нецьо, С. Вітак і Т. Дзядик.

Тимчасом деклямували обі доньки п. Теодора Ціркот, Анна Журав і А. Томцо, а хор сьпівав народні пісні. На жаль однак не мож було вже опісля нікому добитись до голосу, бо кацали верещали мов скажені, коли п. Демидчук став пояснювати, що то суть Українці. Кричали, та не давали слухати, що дальші бесідники говорили; а шкода, бо п. В. Калина поясняв горлицьким „Москалям“, що якби він зачав говорити по московськи, то вони його не розуміли. Скаже може дехто: а деж поліція була? Справді, здало ся було з 4 полісменів а то був всего один, котрий не вмів собі дати ради.

Жертвували слідуєчі добродії: Тов. Запорожська Січ з Дерби \$25.00, Сестрицтво св. Ольги з Ансонїї \$25.00, Братство св. Івана Хрестителя з Сеймор \$10.00, Теодор Ціркот \$30.00, Гавриїл Дзядик \$30.00, о. М. Данилович \$20.00, Агафія Бундзак \$10.00, Д. Деміанович, збірка від Русинів з Ватербури \$6.00, Петро Мотиль \$7.00; по \$5.00 жертвували: Семен Підбережняк, Ірена Данилович, Василь Шуран, Димитрій Сидоряк, Николай Смії, Теодор Дзядик, Алексій Горбаль і Іван Придун; по \$3.00: Андрій Докля і Стефан Ягело; по \$2.00: Орина Ціркот, Іван Нецьо і Матій Студент; по \$1.00: Іван Шуран, Іван Клим, Вас. Огороднік, Іван Докля, С. Вітак, О. Вітак, Іван Періг, А. Ме-

рещак, Яким Куйбіда, А. Бомба, Аф. Клянцко, К. Митенько, Ів. Бабій, Ів. Предзімський, А. Предзімський, Таця Ізбянська, Юлія Суптельна, Софія Хомкович, М. Почкур, Василь Вавро, Петро Антон, Ів. Цюк, Т. Шкурат, Т. Скуба, Марта Пашко, Марія Ковбасяр, А. Собин, А. Смії, Ів. Перун, Павло Шиманський, В. Глюс, Вас. Калина, Ів. Наконечний, Т. Семів, П. Хировський, П. Старанчак, Ів. Кобасяр і А. Зановяк; Ант. і Порфір Хамуляк 75 цт.; по 50 цт.: Теодозія Горбаль, Василь Варян, І. Зелік, П. Підлипчак, Т. Стадник, Ст. Чипко, Конрад Горбаль, Т. Королішин, А. Підгайний, Т. Дзядик, С. Вислоцький, Ю. Шеремета, Ю. Головський, І. Завідняк, І. Феленчак, П. Кітчак, А. Феш, І. Горошак, Ю. Підкова і Мих. Канчуга. Крім сего зібрано в церкві \$25.00.

Імена деяких людей не суть записані, та тої нехай вибачають, позаяк лектори понаглялись і не списали всіх жертводавців. Так отже зібрано всіх гроший \$313.60, з чого за галя і декорованє заплачено \$15.00. Остало чистих гроший \$298.60.

З тої суми призначено \$148.00 на фонд в цілі спровадженя сьпіваків з краю і передано до рук Вп. п. Алексея Горбала, а \$150.00 вислано на „Рідну Школу“, на кн. шад. ч. 6800 за посередництвом редакції „Свободи“.

За комітет вічевий

С. Підбережняк.

Лемківщина над пропастию.

Бідний і нещасливий, Ти темний і пригноблений руський Народе. Нема між Тобою добра й ладу; нема спокою, як не було його і від найдавніших часів. У Тебе безлад, як у тій нашій руській громаді, де розказує заступник війта, асесор, громадський писар, поліцай а навіть війтова жінка і зять — лише не сам війт.

Як у тій громаді повно надужитя, безправства й самоволі — так повно того всього, — на превеликий жаль — і на нашій лемківській Русі. І хтож копає під нами пропасть, хто допроваджує нас до погибелі, коли біля нас повно лише самих приятелів? — питає заломлюючи руки. А приглянь ся лише ліпше, добрий любий руський Народе, тим своїм приятелям, а побачиш, що то вигнані „шкільники“ за розпусту і неучтвю, ясельські кримінальники та кривоприсяжники. І сі люди, які кажуть почитувати себе „мучениками за віру“, ширять між нами фальшиву науку й просвіту; кажуть нам махнути рукою на руський обряд і церков свята; підюджують нас зневажувати угодників божих; покинути свій нарід і матірну мову; забути про свою історію і народних борців; плюнути і стати ногою на найбільшні і найдорозші наші народні святотці і скарби.

Ті самі люди ходять помежи руські села на Лемківщині і насильно хочуть запровадити нову „ліпшу віру на чолі з російським царем людодом“ — бо наша не позваляє їм на розпусту і безправства. Вони хочуть віри, яка-би учила їх ховати хрещених людей з колами без хреста святого; місто священиків, щоби ішли жандарми і комісарі, а діти наші хрестили акушерки та притім зневажували свята Тайну Хрещеня, зневажували науки святі, лишені Христом для спасеня цілого людського роду.

Такі вибранці замовили собі нас просвічувати і учити.

Се все то наслідки довготривалої польської і московської неволі над нашим руським народом, яка не лише темну масу селянську, але нашу інтелігенцію — сю послідну може найбільше — потрапила унідишити, позбавити почуття і чести до всего що рідне, зробила в єї душі і серцю місце для почину всяких звірств, злочинів і безправств супроти своєї віри і народу.

Щоби як найскорше вирвати віру з серця нашого народу і знищити його до ґрунту, вони розкинули по цілій Лемківщині тисячі згіршаючих писем, а передусім свою брудну й огидну газетку „Лемка“, якою в застрашачий спосіб ширять згіршенє й розпусту межи невинним народом.

Кров стінає ся в жилах, коли дивити ся як у тій брудній шматі зневажують і зоригднують імя святої церкви, як на сторінках її гумористичного додатку

руський народ представлений як бай-струки, як дикий медвідь знасилює хрещену жінку, як діти не слухають свого учителя, шкільна молодіж мордує своїх священиків-катихетів а брат брата колом добиває.

І настає темрява, метушня і безлад межи народом. Нема ні старшого ні молодшого; нема батька і матери; нема учителя ні священика; нема ні розказу ні послуху. І не пізнає брат брата; діти рідні стають нерідними, чужими; старенький сивоголовий батько тратить перед сином право до ґрунту; на склоні свого віку не має де голови прихилити; блукає з вулиці на вулицю, годуєть ся жебраниною та відпадками зі столів чужих людей, ночує по садах або печерах розкинутих горами. Люта і безсовісна невістка кидаєть ся на матір і побиває її старенькі кости. Обезсиленна матір, не знаходячи опіки ні пожалуваня у своїх найблизших рідних — іде і паде хрестом перед цісарським судією і ридаючи з розпуки кличе: „Пане великий і ясний, дай справедливости, бо мої діти і фамілія не мають її вже для мене!“

І так перед нашими очима стає образ великого згіршеня і розпусти: образ бруду, піянства, жорстокости, розбою і перекупства. Між людьми ширять ся страшна ненависть, повно процесів а кримінали чим-раз більше наловняють ся невинним, бідним нашим народом. — І ми обездолені, нещасні стоїмо безчинно з заломленими руками і дивимо ся легкодушно на таке велике знищенє.

Нам ані тут в краю, ані Вам, любі Брати, там за морем не можна бути байдужними і дивити ся, як перший ліпший зайдя голосить фальшиву науку і віру; як розпустник гіршить невинних людей; кривить їх душею і совістю. Ми мусимо борити ся з кожним поодиноким лизом і фальшом, та обати разом не лише про те, щоби побороти їх в тім однім випадку, але також і проте, щоби не змозі заткати жерело подібного лиха і на будуче.

І нехай нас не огірчує ані лякає — що вся русофільська зґрая кине послідною лаюкою на невинних людей і їх часопис. Ми прецінь всі свідомі того, що наша часопись є для них костью в горлі. Вони не можуть того переболіти і знести, як може і сьміє хлопська газета явно перед цілим світом прати їх бруді і голосити їх фальші.

Великий розпустник Барда казав кинути до вязниці царгородського патріярха, святого Ігнатія, що відважив ся накликувати його до чесного і побожного життя. То саме бажають собі зрадники нашого народу і віри зробити з горесткою народних труженників, які для освідомлення і здобуття ліпшої долі своему народови вкладають тяжку працю і труд, приносять йому в жертву своє дорогоцінне здоров'є-житє. Та наша віра спасла нас усіх перед бісурманами, спасе і від московських недовірків та охоронить перед винародовленєм.

І не відберете нам віри!

Ми будемо при ній, як наші діди і прадіди, в послідній хвилі життя прати свої діти і до своїх скостенілих уст притулювати хрест святий, такий самий хрест, який лишив його нам сам Ісус.

Ми ідемо наперед з хрестом у руках і з тою любовю в серцях, яку проповідував Спаситель; ідемо з прапором чистої і здорової просвіти здобувати красшу будучність руському народови. Ми і на дальше лише: „Боже! з Тобою ідемо до бою: за правду, волю і закон Твій; і сто раз впавши і сто раз встаючи — встанемо в правді вольній-святий“.

В Пантній, дня 20. цвітня 1913 року.
Орест О.

УРЯДОВЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим повідомляє ся пп. місцевих урядників відділів Р. Н. Союзу в Америці, що від дня 1. мая б. р. всякі метрики смертні чи інші правні документи, приходячі зі старого краю МУСЯТЬ БУТИ ЛЕГАЛІЗОВАНІ через американських конзулів в краю. Для того просить ся пп. місцевих урядників взяти се повідомленє до відома і в випадках, коли пишуть по якісь метрики до старого краю чи то по інші правні документи, мають повідомляти дотичні сторони в краю, щоб такі метрики чи документи дали вперед підвердити в американських конзулів, заки вишлють їх тут до Америки. Без сеї легалізації Головний Уряд Р. Н. Союзу не прийме жадної метрики чи якого иншого документу до відома, а буде звертати їх назад відділам.

ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

КАЛЕНДАР.

М А Й.

№ ст.	Дні	Руські свята
8	Четвер	Марка еванг.
9	П'ятн.	Василія
10	Субота	Симеона
11	Неділя	Мироносиць
12	Понед.	9 Муч. в Кяз.
13	Вівтор.	† Якова ап.
14	Середа	Май. Єремії

НОВИНКИ.

На ювілейний дар Ів. Франкови вилуїнуло досі на книжочку „Дністра” ч. 8000 7210 К 07 с.

Проти польщення руських дітей. З початком сего року утворено в Сяноці нову народну школу „на Стависках”. Катехитом в тій школі є русофіл „атеї” Сєкеринський, котрий будучи рівночасно директором каси „Бєсидь”, науки релігії зовсім не уділяє. Зате найшов собі достойного заступника в особі польського катехита, кс. Оконського. Дітей змушує ся ходити на науку рим.-католицької релігії, а кс. Оконський на годинах ганьбить руські діти такими словами як „Rusini, karusini, heretycy” і т. п. так що навіть діти польські й їх родичі обурені такими обидами.

Переслідуванє Українців в Росії. В місті Вороїжі поліцайстер заборонив літературно-вокальний вечер, присвячений пам'яті Т. Шевченка, що мав бути 7 цвітня с. р. Заборона нічим неумотивована. — В Одесі градоначальник Сосновський заборонив клубови „Українська Хата” читати на вечері в пам'яті Т. Шевченка реферат в українській мові; рєшту програми в українській мові дозволено. — В Кієві одержано відомости, що міністер народної освіти відмовив ся затвердити на нове 5-лїтє директора народних шкіл в Кієвщині, Т. Лубенця. Лубенець ще у перші часи своєї педагогічної діяльності написав 2 українські підручники „Букварь” і „Читанку”. І лише за се одержав відставку.

Покаранє нахабство русофіла. Марево війни Австрії з Росією було незвичайно роззухвалило русофілів на Лемківщині. Вони стали приготувати народ по селах на привіт царя, поширюючи пісні „Єдет, єдет бєлий цар, православний гасудар” або „Боже царя храни” та підбурюючи селян, щоби вже раз справили „мазєшницям” потюгом. Примір в сїм напрямі давав між иншим русофільський агент на Горлицьчину, екс-судія, адвокатський кандидат, Любомир Качмарчик, син істинно руського батюшки Теофіла з Бовсарйови, який свої „твори” заєдно поміщує в православному „Лємку” тай в його календарі. Господин Любомир мира зовсім не любить та нападає на кожного Українця найордианарійшими лайками, не дивлячи ся ні на вік ні стан заатакованої особи. А вже найбільше дістало ся від сего „мілєго в обцованю старорусїна” нашому учительству. Ось так надав він свого часу на учителя В. З. резервового поручника, так що се відбило ся аж о військовий суд. Крім сього заатакував г. Качмарчик ще й учителя Тимка Церейму і Маєка Кабаня. Обиджені віддали справу до суду, та сатисфакцію не легко добути собі через те, що за общєрососом стали вишєхольські ошкунки. Остаточо — на третій з ряду розправ, суд горлицький такий засудив г. Качмарчика на 3 дні арєшту з заміною на 30 кор. кари. Зневажені внесли проти сего присуду зажалєсє неважності і трибунал в Яєлі зніс вирок першої інстанції — та поручив наново перевести розправу. Коли на новій розправі горлицький суд знов видав такий самий вирок, тоді обиджені ще раз внесли відклик, тепер вже проти низького виміру кари. І ц. к. трибунал в Яєлі, ви роком з дня 29. марта 1913. ч. 154 з огляду на обтяжуючі обставини, як прилюдне згїршенє викликанє учинками г. Качмарчика та з огляду на многоту проступків і обиду на двох особах доконав, підвищив кару до десяти (10) днів арєшту з заміною на 100 корон кари, тай що в разі нестятасності, кара де-“ятиденного арєшту має бути викона-

ною. Ось по довгих коровадах таки добили ся покривджені учителі повної сатисфакції.

Право публичности. Міністер просвіти надав приватному українському ліцєєви тов. „Руський Жіночий інститут” в Перемишлі право публичности на літа 1912—13 до 1914—15, право відбувати іспити зрілості і видавати державні свідочства іспиту зрілості.

Робітнича платня тепер а перед 10 літами. Ньюйорський дневняк, „Коммершєл Адвєртайзер” так пише: „Перед 10 літами американському робітникови при жєлізници плачено найменше 1.75 денно. Днесь тому самому робітникови платять 1.35. Причиною сего має бути обставина, що до великих міст, як Нью Йорк, Ст. Люїс, Пікаго, Ст. Францїско і другі напїла така сила Італійців, Словаків, Русинів, Поляків і Хорватів, що платня в наслідок конкуренції сама собою спала о 25 процент. В Пітєбургї давнійше не фаховий, здоровий робітник міг заробити денно в сталївнях Карнегого від 1.50—2.50. — днесь за сє саму роботу зарабляє 1.25—1.45; в відділах, де праця є незвичайно небезпечна, платять за 11-годинний робочий день від 1.35 до 1.55. Рівночасно з подепєвїнем робочих рук ціна живности в троє зросла.

Доля жінок-робітниць. Говєрнор стейту Ілінойс предложив онові в Вашингтоні справозданє, що в великій фабриці черевиків в Спрїнгфілд панують страшні обставини серед занятих там робітниць. В тій фабриці платять дівчатам за 11 годин праці 2½ до 3.00 долари тижнево. Найвисший заробок виносить 7 дол. тижнево і сє платню має лиш 10 процент усіх робітниць. Безпосередні власти допускаять ся над робітницями всяких нікчемностей і впрост силою припєвояють їх до розпусті. І чи не на фарсєу і сьміх сходить в виду таких обставин уся борба проти проституції ведєна кількома тутєшними панками?...

Голод на гуцульщині. Львівське, краєве господарське товариство оголошує в напших галицьких часописях горячу відозву, ззиваючи до ратованя Гуцульщини від голоду. В повітах косівським і печєніжинським крайна нїжда і голод, який грозить вибухом пошести голодового тифу. Катастрофу голоду спричинила слота, в наслідок якої повиливали гірські потоки і позносили всі мости та дороги.

Продукція золота в Канаді. У загальному сьвітотій продукції золота участь Канади представляє ся в слїдуючий спосіб: В 1911 р. випродкувала вона золота на \$9.762.100 а у 1912 на \$11.250.000.

Російський шпїон в Будапєшті. В Загребі зловлено певні підозрілі листи, на підставі котрих арєштовано в Будапєшті Миколу Бравуру, мнимого учителя англійської мови. В його помешканю найдєно стільки важних фортифікаційних та инших цїянів військових, які звичайному офіцїєрови армії навіть недоступні. Вислєдуванє зловленого шпїона не повєло ся, бо він відповідає на всякі запити цїнічно-байдуже: коли хочєте бїльше знати, то шукайте собі відомости деінде. Виявилось всєтаки стільки, що є він офіцїєром російського штабу, мешкає в Будапєшті звин одного року і побирає значні гроші місячно чєками одної париської грошевої інститутції. Найповїйше найшли його спїльника у Відні в особі Цєдомїла Ендрича, лєйтнанта бєснацького полку, який саме тепер укінчує курс штабовий. Після розриваня помосту й стїй його помешканя найдєно богату компромїтуючого на него й Бравуру, та розумїєть ся офіцїра арєштовано сєйчас.

Рвдіотелєйнонограф. Одною з останних новостей на поли телеграфії без дрота є приряд, що служить до „радіотелєйнонографії”, се є до переносєня на віддаль рисунків, письма і пр. при помочи телеграфа без дрота. Винахідником є італійський електротєхнік, Фр. Бєрнєхі з Турїна. Недавно сєму представив він свій прилад прилюдно в присутності італійського міністра війни, рєпродукуючи письмо на віддаль 150 км. Міністерство війни зацікавило ся сим винаходом, бо можливо буде в та-

ким случаю переносити на віддаль пляни розложєня війська, терени і ин. Бєрнєхі одержав навіть з міністерства значнє запомогу, щоби дальше на сїм поли працювати.

Новий військовий літак. Німєцька армія одержала недавно новий літак, який може піднести пять осіб. Збудований він після системи Райта і має мотор о силі 100 HP, який надає йому скорість 90 км. на годину. Сиджєне для керманїча і пасажирів є замкненє подібнє як в критих автомобїлях. На дні сиджєня находить ся великий отвір, через котрий можна орієнтувати ся щодо терєну, понад котрий літак літає, а також можна крізь него кидати бомби.

Графт в Фїлядєльфїї. По Нью Йорку приходить Фїлядєльфїя. Спеціальна комісія ствердила, що в Фїлядєльфїї під опїкою поліції процвітає 3.311 домів розпусті. Сї „завєдєня” в минувшїм році заплатили поліції 2.433.000 доларів контрибуції за охорону. Ся комісія подає в цілі зарадєня лихови тисячнї проєкти, які однак, як і всі проєкти в тїм ділі — являють ся переливанєм з порожнього до пустого.

Штучнє м'ясо. Бєльгїйський хємік Ефронт винайшов штучнє м'ясо, яке вїтворив він з рєстїн. За підставовий матерїал послужив йому солод, який одержуєть ся в броварах при виробі пива. По ополоканю дає його під прасу, опїєля м'єс в рєзчині сїрки і ванна, перєводить через фільтри і додає рїзних хємікалій, яких склад є його тайною. Вислєдом сєї праці є препарат, який має смак м'єса, а є від него зовсім дешєвшїй. Винахідник назвав його „вїяндїн”. Сєй препарат є так поживний як м'єсо, а є від м'єса лєкше стравним. Ефронт живив ним звїрята і людий і вислєд сєго був дужє вдовольний. Можливо, що невдовзі покажє ся сє штучнє м'єсо в торгєвлї та дасть біднійшїй верствї сусїльності дешєву і здорову поживу.

480 нещасливих случаїв у марті. Як подає звїт департаменту робіт в Отаві, у місяці марті було 480 нещасливих случаїв у промислових заведєнях в Канаді. З того 93 скінчилось смертю, а 387 лиш тяжкими покалїченнями. У минулім році в тїм самім місяці було 113 случаїв, що скінчили ся смертю а 356 лиш тяжкими покалїченнями. Найбїльше нещасливих случаїв було на зєлізницях. З нещасливих случаїв, що не скінчили ся смертю, лиш покалїченнями, 115 лучилось на зєлізницях, 102 в зєлізнім промислї а 25 в гірництві.

Відкрїє старинного міста. Корабельний поручник Бакоццєлос, котрий з поручєня грецьких властей перєводить на морю дослїди, відкрив на схід від острова Лємнос, в глєбині 5 до 25 метрів, на міліні Фарос, руїни старинного міста, котрі ще зовсім добре видно. Мієсто сє положєнє на просторі 3 миль. Міністерство маринарки поручило точнє розслїдити сї руїни.

Закон проти голодового страйку в Англії. В палаті громад в Англії відбывають ся тепер наради над законом про голодовий страйк. Особу, котра підчас відсиджуваня кари розпочала голодовий

страйк, випустять з арєшту на один день на свободу, а коли троха підкрїпить ся, тоді знова візмуть її до арєшту і в такий спосіб будуть поступати аж до відсиджєня цїлої кари, яка очевидно може прєтягнути ся кількє літ довше. Сєй закон є головнє звєрненнє проти суффражисток.

Унівєрситєтський профєсор убийником. В місті Ст. Пол, Мінн. розбирив суд сїправу унівєрситєтського профєсєра Гальзєона, котрий убив одного молодого чоловіка. Молодєць сєй заходив до жінки профєсєра і напастував їй вїчно. Жінка опїрала ся йому довшїй час, а навіть одного дня тєлєфонувала до мужа, котрий був на унівєрситєті, таке: „Приходи сєйчас, бо вже не маю сили опєрти ся йому. Борони мєнє, пильнуй мєнє саму, бо чую, що не буду могла встояти ся”. Мимо того молодєць не перєставав до неї заходити і напастувати в часї неспрїсутності її мужа. І ось одного дня прїлєтїв схвильований профєсор з унівєрситєту, а коли побачив того, хто затроював його родиннє щастє, застрїлив його без намислу з рєвольєра. Суд узгляднюючи подразнєнє і богато инших обставин, які спричинили сєй крок, увільнив профєсєра від вини і кари.

Син Бакунїна бандитом. В сїх днях перед кримінальним судом в Медїєлянї пічнє ся сензацийний процес проти кн. Карєля Бакунїна, сина звїсного російського анархїста. Молодий Бакунїн, який від кількох літ оперував в Італїї, поповнив цїлий ряд вирафїнованих ошуканств на шкоду богатох пань з найвисшїої аристократії: між ними впали його жертвами: кн. Санта Флєора і сєстрїнниця кардинала Рамполї, маргграфїня Станца, якої позбавив майжє цїлого майна, позискавши передтїм бєзмєжнє їй довїрє. Вкінци однак маргграфїня спостєрегла, що вона впала жертвою ошуканця, але тому що бояла ся скандалу, не зробила зі сєго відкрїтия карного донєсєня, але що бїльше, дала йому навіть відчїпного 30.000 франків, щоби лише його позбуть ся. Бакунїн зараз програв сї гроші в Монте Карлє. — Бакунїн засуджєний на п'ятилітнє вязницю в Турїні утік з Італїї, полишаючи свою жінку, якої віно в сумі 800.000 франків прогайнував — і виринув незабаром в Париж, де допустив ся знова цїлого ряду ошуканств під назвиском інжїєнера Васїлєва Вкінци ожєнив ся там з одною богатою вдовою. Тепер увязнений в Медїєлянї станє перед судом, щоби відповісти за свої бєзчислєнні проступки і ошуканства. Ся справа, супроти того, що в неї є вмішані цїлі дєсятки осіб з найвисшїої аристократії, є предметом загального зацікавлєня.

Арєштованє польського короля. Пєред двома тижнями побачила сторожа королївського замку в Варшаві, де тепер мешкає Скалон, невїсного молодця котрий прямуював певним кроком до замку. Коли його зловили і привели на поліцію, показало ся, що сє божевільний чоловік, бо при перєслуханю говорив, що він є польським королєм і тому йшов до свого замку, котрий є його власностію.

ДІМ АГРОХОВСКИЙ СП БАНКОВИЙ

наслідник **Л.В.ШВЕНК** Власитель

ОЩАДНІСТЬ є підстава багатства. Не скупість веде до маєтку, а розумнє складанє грошей в чєснїм, поважнїм банку, який дає гваранцію і виплачує процєнт від аложєних грошей.

ВИСИЛАЄМО ГРОШІ з порукою, що адресати одержать їх протягом 10 днів. Тєлєграфїчною дорогою на 24 годїня. Вмїна грошей по найдешєвшїм курсі.

ШИФЕРТИ до і в Старого краю на всі найліпшї і найповнїйшї корабельні дїлї по компанійних цїнах.

КАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА вилагоджує всім докумєнтї австрїйські, російські і німєцькі, які потвєрджує кожнау, так що суть важні в краї.

№109

Навизия зложена в касі рєдковї в сумі 100.000.00. доларів

У власнїм їмаху: 292-294 Bedford Ave. пр. Grand Str. Brooklyn, N.Y., і 111-115 East 7th Street, New York, N.Y.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**Газетина для руського народу в Америці і орган
„Р. Н. Союзу“, виходить що тижня в четвер і
коштує:

в Америці на 12 місяців	\$2.00
на старому краю на 12 місяців	\$2.50
в Америці на 6 місяців	\$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Гроші треба посылати в режістрованим
листі, або через експресовий або поштовий моні
ордер. Моні ордер, то є грошовий переказ, котрий
видається від почтара або агента на експресово
му офісі, пішлить на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошей дістати.Дописи просять ся писати лишень на одній
стороні картки. Дописи, непригожі до друку, ви
кидає ся, наколи з гори не було зазначено, що
має ся їх звороту і не було залучено марок
на зворот.За всі оголошення (адвертайзменти),
поміщені в „Свободі“, Редакція не від
повідає.**Польські єпископи на услугах
ворогів виборчої реформи.**

„Gazeta Narodowa“ і „Slowo polskie“ помістили розстріленими черенками таку вість: „Польський єпископат, зібраний на спільній конференції у Львові дня 26-го марця, рішив усунути ся гуртом від голосовання над передлогою виборчої реформи. Польський єпископат признає вповні потребу поширення виборчого права в демократичнім напрямі і справедливого узгляднення прав руської народности, однак із засадничих зглядів як також із зглядів далеко йдучого сумніву, що закон в сій основі через свій сепаратизм приніс би шкоду згідному життю обох народностей, не міг згодити ся на оголошені засади реформи виборчого права“.

До сеї заяви львівське „Діло“ подає такі вельми влучні коментарі:

Поляки не грішили ніколи надзвичайною любовю до українського народу. Польська ненависть до всього, що українське, тягне ся червоною ниткою від найперших хвиль сусідського і спільного життя обох народів. Провід у цій противукраїнській кампанії вело майже виключно польське духовенство. Коли часами на чолі походу проти нас стояли єврейські особи, то були вони лише знарядом в руках могутих польських духовників. Робота всяких Ягайлів, Казимирів, кирина проти всяких заходів около зреформовання української церкви (польські єпископи були найбільшими ворогами унії), релігійний гнет, що став ся одною з головних причин козацьких війн, вікове перетягуване Українців на латинський обряд і т. д. і т. д. все те — діло польського висшого й низшого духовенства.

Упала Польща і інші верстви польського суспільства бодай в дечім змінили ся. Одно польське духовенство лишилось таке саме, що було передше. Національний шовінізм супроти українського народу, сліпа ненависть до нашого обряду, перетягане на „свою ліпшу“ віру членів нашої церкви, надуживане релігії в справах національних, а навіть політично-партійних, дволичність на всі фронти — отсе признаки поведєня польського духовенства і під нинішню хвилю.

Типом такого польського духовенства є єпископ Більчевський і Бандурський. Знищене українського народу дорогою златинщення — отсе їх ціль. Отсе ціль їх проповідий, їх частих виїздів в руські села на преріжні патрістично-польські шопки, їх форсоване будоване костюлів і капличок не раз для кількох латинських душ. За своїми єпископами іде гідно і згідно також низший клир. Факти доказують, що справдішними керівниками нинішнього шаленого противукраїнського походу се ніхто инший, як таки польські духовники.

Коли так, то нічого дивного, що тепер, коли нашому народови розпочала усміхатись троха красша доля, представителі польського духовенства, себто єпископи, заворушили ся і уложили звисну заяву в справі виборчої реформи. Сею заявою дали вони свідомство безперервної лучности з своїми славними попередниками.

Що тільки низька ненависть до українського народу, національний інтерес наказав польським єпископам виступити з тою заявою, не треба й доказувати. Правда, єпископи говорять про якісь „засадничі згляди“, про свій сумнів, що виборча реформа „в сій основі через свій сепаратизм принесла би шкоду згідному життю обох народностей“ — однак се лише фарисейське, а до того ще й туманне покриване дійсного стану річи.

У сій заяві є й спора доза звичайної злоби. Єпископи боять ся незгоди народностей — як се розуміти? Невже тепер нема незгоди, і то незгоди, піддержуваної якраз єпископами? Чи в наслідок признання Русинам дрібкі прав підсичуване тої незгоди збільшиться ся з нашого боку, чи з боку Поляків? Щоби мало збільшити ся з нашого боку, за сим не промовляє ні один логічний аргумент. Щоби ж не збільшило ся з польського боку, то якраз обовязком єпископів зарадити сему. А тепер найважнійше: чи саме через повалєне виборчої реформи не погіршиться ся згідне життя обох народностей? Не тільки нам, але кождому здорово думуючому чоловікови (з виїмком вшехлопаків, подоляків і польських єпископів) здаєть ся, що так.

А деж в такім разі прегарне покликанє католицьких єпископів? Невже не їх то завданє усувати всякі спори, всяку ворожнечу, всяку ненависть? Невже не їх обовязком лагодити національні і партійні пристрасти?

На жаль, польські єпископи далекі від сего. Замість станути по стороні здорової думки, згоди і християнської справедливости, вони станули явно по стороні ненависти, шовінізму, кривди і гнету. Замість держати руку з будівничими згоди, вони побратались з загорілими авантюристами, з політичними уличі. Замість попірати справедливі християнські заходи осередного й краєвого правительства, а враз з ним поважнійшим одиницям зпосеред обох народів, — вони звязали ся з Грабськими та Гломбінськими.

Своїм виступом станули отже польські єпископи в різкій суперечности з завданєм і інтересами християнської церкви та як національно-партійні шовіністи показали ся вони недостойними займатися так відвічальні в християнській суспільности становища.

Сей послідний момент має велике значєнє і для нас Русинів-Українців. Він повинен стати товчком до енергійної акції в цілі освободження наших братів латинського обряду в східній Галичині з під впливу та власти таких ла-

тинських єпископів. Боротьба за українських євасиєників латинського обряду для Русинів латинників — отсе повинно бути відповіддю на визов панів Більчевських.

Борба в новім Союзі.

Новий Союз можна би порівняти з вулканом, котрий ніколи не вигасає. Причини, що викликають ті „вулканічні“ вибухи, є всілякі, а імя їх: Семенюк, Ардан, Косовий, Хиліак, Зазуляк і інші подібні „світличі“. Найновішими часами появили ся на церковній арені Союзу № 2 два нові борці, а се: скрентонський лікар, др. Кульчицький і головний писар нового Союзу, п. М. Бєля. Перший з них пустив у світ переписний листок (почтову картку), задрукований публичним обжалованєм деяких урядників нового Союзу; другий знов розіслав по своїх знайомих обємистий циркуляр, названий в оригіналі „Заява № 3“.

Думаємо, що наші читачі не погнівають ся, коли ми познакомимо їх із змістом обох названих в горі „бомб“, кинених на те, щоби висадити в повітрі (читай: відігнати від жолоба) теперішню управу нашого любого „тєска“, себто людину, хочемо сказати: організацію, яка собі „позичила“ від нашої організації назву і характер.

Отже пан консиляр Кульчицький пише на своїй посткарті таке:

СОЮЗОВЦІ, ПОЗІР!**Нове безправство і самоволя.**

Дня 10-го апріля зійшлись разом панове: Косовий, Гришко, Хиліак і Гавриляк і викинули 25 делегатів, яких Ви вибрали на конвенцію.

Подібного насильства ще не допустили ся представителі ніякої иншої організації, ні статут нашого Р. Н. Союзу не дає їм на се ніякого права.

Зробили се вони лише тому, бо бояли ся, щоби декотрі делегати не викрили на конвенції їх надужитя, і тому, бо їм так хотіло ся. Що до мене, то я не буду зважати на се нове безправство згаданих панів і таки поїду на конвенцію як делегат 134 відділу, раз щоби відкрити роботу деяких головачів, що на весь рот вихваляють свої заслуги, друге щоби переконати ся, чи делегати позволять і на дальше панам Косовому, Гришкові, Хиліакові, Гаврилякові і їм подібним товаришам робити собі кпини із 6000 членів Р. Н. Союзу, їх конвенцій і їх инших ухвал. Вже крайна пора зробити кєнець тим безправствам, які лише сьміх стягають на нашу організацію.

Нехай же не буде ні одного відділу, який би не мав свого делегата на слідуєчій Конвенції.

У бій за правду, за народні права!

До побачєня на конвенції в Нью Йорку.

Др. Іван Кульчицький.

Генеральний новосоюзовий писар в особі д. Бєлі робить знов ось таку генеральну сповідь:

Заява № 3.

Позаяк „Народна Воля“ а зглядно п. Косовий, робітник при „Нар. Волі“ показавсь о стільки безличним деспотом при офіційальнім органі „Р. Н. Союзу“, що без мого відома і згоди підписував мене на своїх „заявах“, приміром писав, що я голосував за усунєнєм голови М. Семенюка з його уряду, що я був за „знесенєм загального голосовання, що я враз з пп. Хиліаком і Феданом виключив д. І. Ардана з членства, що усе є неправдою, а в кінці не помістив мого оправданя в органі Р. Н. Союзу на закиди зроблені мені публично дд. Тишком і Зазуляком, а відтак не видрукував другої моєї заяви на закиди д. Бідера з Дейтон, Огайо, і місцевого Уряду 56. відділу з Мікіс Раке, Па., дотично циркулярів д. Ардана, проте я бачучи, що докори зі сторони членів Р. Н. С. на мою адресу не устають, а я безсильний, не маючи спромоги оправдати публично з закидів мені безпідставно зроблених, позаяк зарозумілець Косовий, хоч не перестає палюжити та обкидати мене своїми хорими храпо-

тинами (?) перед загальом членів, то з другої сторони затикає мені рот, щоб я не мав навіть спромоги отрястись з його калюмній, проте звертаюсь вже третій раз до шан. заряду „Нар. Волі“, а зглядно до теперішнього голови „Р. Н. Союзу“ п. Ю. Хиліака з жаданєм, помістити хоч тепер в імени справедливости, ось тих кілька стрічок в найблизшій числі „Нар. Волі“ без жадних змін дословно:

Заявляю отсею дорогою дд. Тишкови, Зазулякові, відтак д. Бідеру та всім членам „Р. Н. Союзу“, що я не тільки з циркулярів д. Ардана, видаванєм адресів, як рівнож з якимись там „чартерами“, або вислугуванєм ся кому небудь поза своїм обовязком — не мав і не маю нічого спільного, але в додатку домагав ся і домагаюсь річевого розслідження послідних непорозумінь та скандалів, котрі мали місце в заряді „Народної Волі“!

Признаю з цілою вітвертєстю, що если ходить о добро, розвій та честь організації, не повиннось не тільки закривати ніщо перед загальом членів, але по розслідженю справи безсторонно нап'ятувати по заслужі кождого, без згаду, хтоб се лихо й не спричинив, себто д. Ардан, Семенюк, я, чи Косовий!

Як довго однак справа річево та безсторонно не зістане розсліджена, лайкам із сторони Косового, робітника в друкарні при органі „Р. Н. Союзу“, повинен вже бути кєнець!

Ганьба та сором, щоб орган поважної організації, редагований за тяжко запрацьований гріш всіх членів „Р. Н. Союзу“, вмісто бути огнищем братерства та любови нашого духового відродження за океаном, завдяки хоробливим примхам одиниць був розсадником братовбійчої борби та колотнечі поміж самими членами сьої організації, котрі удержують своєю кєрвавицею сей орган! „Схамєніть ся, будьте люде, — бо лихо вам буде!“ — сказав колись Шевченко.

Чи не крайна вже пора полишити сьою погану колотнечу?

Припустім, що сей зненавиджений Косовим д. Ардан та Семенюк і „провинились“ — але хіба тим, що д. Ардан яко відвічальний редактор „Нар. Волі“ не хотів бути помітачем Косового в друкарні, а Семенюк мабуть тому, що яко звичайний робітник не умів „шпакувати“ перед всесильним паном „менаджером“ Косовим та догоджувати його хорій амбіції...

Бо і о щож тут ходило такого важного, такого „небезпечного“, що аж потрібно було тільки коштів, тиганини, ворожнечі, плюгавлення, засідань?

Ходило тут о якусь дефравдацію, народний гріш, як вмавляє в членів „Р. Н. Союзу“ по фарисейськи Косовий?

Брєхня!

Цілий сей „алярм“ та виштрубовану „небезпеку“ нібито о народний гріш спричинив ніхто другий тільки сам Косовий, а не хто другий був виключно причиною, що д. Гвоздик, вибраний редактором підчас гарєбурської конвенції, змушений був уступити з редакторства „Нар. Волі“ і то тому лишень, що не хотів дивитись добродушно на інтриги Косового!

Така сама доля стрінула і д. Ардана, котрий не хотів бути рівнож помілом в руках Косового та його хорих забаганок „великості“.

Тут розходилось о личний інтерес самого Косового, або яснійше сказатиб — його „позицію“, бо Косовому треба було кєнечно редакторського стільця, а не другорядного „менаджерства“...

Ось і причина, початок і кєнець цілої сьої комедії!

Не підношу тут отсєх закидів тому, щоб ставив в обороні дд. Ардана чи Семенюка. Ті оба люди, один і другий, як бувші урядники „Р. Н. Союзу“ мають поскладані за себе бонди, а тимсамим „Р. Н. Союз“, як то кажуть, „має їх обох в руках“... Заслужили — союзовці повинні розправитись з ними по заслужі.

Щоб однак особисті змаганя Косового класти на карту організації, плюгавити публично „всіх і вся“, хто тільки посьміє хоч подумати не так, як Косовому та його поплечникам треба, перекручувати в безличний спосіб факти, пловати публично людем в очі тому, що посьміли упімнути о якєсь вияснен-

не, і все те в додатку покривати плашкою „добра організації“ — то давайте, панове Союзівці, що я се назву по імені, се значить: шубравством, безправністю!

Бо деж, прошу Вас, є тепер на сторінках „Нар. Волі“ сей захвалюваний Косовим його „демократизм“?

Та ж се крайній деспотизм, сатрапство, гідне хіба московського кнута, а бо тільки самого півголова Косового!

Хто, прошу Вас, уповажив, коли на яких зборах Головного Відділу Р. Н. С. до подібних нібито „редакторських уга“ на адресу пан. проєктодавців?

Фактом прецінь єсть, що Косовий офіційно редактором „Нар. Волі“ не був і не єсть, але в додатку навіть по фарисейськи із славетного свого „менаджерства“ нібито зрезигнував...

А знаєте, добрі люди, чому?

Тому, щоб не бути відвічальним перед загальом членів за свої партацькі діла, але ховатись із своєю юдаїською політикою за плечі других...

Отсю мою „публічну сповідь“ подаю до „Нар. Волі“ не тому, щоб — як аргументує Косовий — починати новий „fight“ поміж членами „Р. Н. Союзу“, позаяк я ради святаго спокою мовчав, хоч терпів морально вже доволі.

Подаю отсю мою заяву виключно на жадане людей, котрі домагалися від мене публічного оправдання, поміж котрими знаходиться навіть Голова Контрольної Комісії, п. І. Зазуляк, котрий яко „контрольор“ рішучо жадає мого публічного оправдання.

Scranton, Pa., April 11, 1913.

Мих. Беля,

Гол. Писар Р. Н. Союзу.

Увага: Позаяк отсєї моєї заяви Косовий з Гришком не хотіли помістити, а в додатку против моєї волі підписали мене знова против д-ра Кульчицького і уневажнення деяких делегатів, проте отсим простую, що з жадними „осторогами“ до членів „Р. Н. С.“, які друкують ся в „Нар. Волі“, не мав я нічо спільного. — М. Б.

Неодин мабуть з наших читачів поспитає себе або кого другого, пощо „Свобода“ печатає на своїх стовпцях такі поклики і заяви, які нас безпосередно не дотикають і які в виду того не повинні нас інтересувати. Таким читачам ми мусимо відповісти, що справи нового Союзу обходять нас о стільки, о скільки ми тут заангажовані... Були часи (а вони ще мохом не поросли!), коли урядники нового Союзу мали тільки лишень роботи, що чернити перед цілим світом „католицький Союз“ і „бабуню „Свободу“. Ті, люди, котрі ще недавно плювали на нас послідними словами, нині шукають у нас помочи проти тих своїх одностудів і „приятелів“ котрі хотять заплатити їм за хліб каменем... Колиж так платять „поступовці“ своїм приятелям, то нехай же нам, „паламарям“ і „свйчкогасам“, вільно буде заплатити нашим ворогам иншою монетою, а саме: гостинністю і виrozumіlostію. Одна з воюючих сторін захопила у свої руки орган організації і пише, що хоче, як хоче і на кого хоче; друга сторона не має прямо можності боронити ся, тож нехай до якогось часу найдуть покривдені приют у старенької „бабусі“... „Свобода“ вже „за стара“, щоби свого противника побивати такими кренками аргументами, як се робила тай ше досі робить „Народна Воля“.

А чи „Свобода“ за таку свою „політику“ дістане коли кредит?... Будьмо терпеливі! Пождім хоч до конвенції нового Союзу, що відбудеть ся вже незабаром, бо 12-го с. м. На тій конвенції наділяти-муть відповідними „гонорами“ всіх „кститорів“ і „благодітелів“ одинокої поступової і народної організації, то при тій okazji може і нам дещо капне...

Відозва.

В порозуміню з Вп. Др. Сіменовичом, председателем „Просьвітної Комісії“, о-сміляю ся подати до публічної відомости отсі стрічки:

Виділ Українського Товариства Педагогічного дав почин до заснованя Комітету, зложеного з відпоручників Українського Товариства Педагогічного, тов. „Львівський Боян“ і тов. „Бандурист“, котрий має зайнятись улаженем прогульки мужеського хору до Америки. Сей Комітет розпочав енергічну роботу і приготував як найкращу програму.

Сьпіваки готові до виїзду в літній порі т. є. в місяці липни, але жадають грошей на дорогу.

Во виду того, що Комітет запевняє нас, що в сій прогульці возьмуть участь що найліпші сьпіваки, сьвідомі Українці, котрі розуміють добре значіне поїздки і котрі піднімають ся реферувати по руських колоніях на різні теми, що інтересують руський загаль, як про Лисенка, Шевченка і рідну школу, нам Русинам в Америці належить взяти ся сейчас до діла і приготувати все потрібне, щоби ті концерти випали величаво на славу цілого українського народу.

Голова Комітету прогульки до Америки о. Д. К. Лопатинський просить, щоби йому подати адреси голов комітетів американських. Такі комітети повинні поведати як найкраще.

Дехто, прочитавши сю відозву, скаже: се не удасть ся, се за великі кошти і т. д.

Если Русини в краю зважались до нас їхати, то нам належить їм приготувати путь. Тож я пропоную, щоби Головний Комітет в Америці становила „Просьвітна Комісія“, а всі гроші на спроваджене сьпіваків належало засилати до п. Ал. Горбала (Alex Horbal, 135 Main St., Derby, Conn.) касієра „Просьвітної Комісії“. І хотяби не зібралось всіх грошей на дорогу, то позичать решту деякі патріоти. Так отже о перешкодї грошевої не повинно бути бесіди. На початок зложили Ансонійці \$148.60 на сю ціль.

Може бути закид, що літна пора не відповідна на концерти. То правда, але друга правда, що в иншій порі тяжко зібрати сьпіваків через занятя в школі. Може бути проєкт, що лучше відложити сю справу на рік. А хтож заручить, що сьпіваки в ювілейній році будуть могли виїхати з Галичини?... Остаче до вибору: або сей рік або рік 1915. Що лучше: чи чекати 2 літа і лишити рідну школу без средств матеріяльних, чи привитати се-го року сьпіваків-героїв між собою і допомогти їм зібрати гарний цент на рідну школу.

Патріоту, егоїзм на бік! Чи лядно нам має бути видати долара-два на вступ на концерт, чи лядно нам, що сьпіваки не виявлять ся як слід зі своєї задачі? Колиж однак більша часть Русинів не поділяє тої гадки, щоби сьпіваки приїхали сего року, то і так треба братись до діла, отворити дискусію в часописях на сю тему, щоби приготувати величаві концерти хоть на пізнійший час.

Я не погніваюсь на нікого, если скаже: за короткий час на таке діло; але ніяк не похвалю сего, если нич не буде робитись в тій справі, бо мине рік і знов буде за короткий час на 1914 рік; мине другий і буде за короткий час на 1915 рік.

о. М. Данилович.

**ДО ЧЕСНИХ ПАНТНЯН
ТА ДОБРИХ НАШИХ СУСІДІВ, ПЕРЕБУВАЮЧИХ ТЕПЕР НА ЗАРОБІТКАХ В АМЕРИЦІ!**

Христос воскрес!

Члени читальні „Просьвіти“ в Пантній, горлицького повіта, повідомляють отсим тих всіх чесних Громадян та добрих Сусідів, які часто запитували поодиноких господарів нашого села про читальню „Просьвіти“, що тую читальню оснували ми вже 9 січня с. р. в день св. Стефана, та маємо надію, що при помочи Божій і Вашій наше товариство буде красно розвиватись.

Вп. Добродії, які обіцяли підпомогти матеріяльно нашу читальню — одному не лише в Горлицьчині, але на цілій Лемківщині, — як також і всіх тих, котрі були би ласкаві жертвувати добровільний даток на випосажене читальні у всякі средства просьвітні, — просимо свої ласкаві жертви слати до Хв. Адміністрації „Свободи“, 83 Гранд Ст., Джерси Сіті, Н. Дж., яка виказ Вп.

Жертводавців оголосить в своїй часописі а збірну квоту перешле до нашого товариства.

В Пантній, дня 20 цвітня 1913 р.

За читальню „Просьвіти“:

Андрій Глива, Михайло Мовчан, Стефан Нищот, Ваньо Тиханич, Микола Ванько, Феко Родко, Семан Жилишин, Осиф Мовчан, Ваньо Дзиган, Феко Глива, Андрій Базарник, Гнат Павлик — і много инших.

Позір Русини мініспортської околиці!

Велике народне віче

в справі „Руської Рідної Школи“

відбудеть ся

в неділю дня 11-го мая 1913 р.

о 3-ій год. пополудни

в WEST NEWTON, PA.

На се віче просить ся усіх дооколичних Русинів із нашої околиці. На вічу буде реферувати сьвящ. Ів. Остап із Мікіспорт при участі запрошених гостей. Галю оголосить ся в церкві в Мікіспорт, Па. Просить ся Братства і Товариства явити ся в параді.

За вічевий комітет:

о. Ів. Остап.

Лесько Сидоряк.

Микола Паучак.

Позір, Родимці! Позір!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Руське Укр. Товариство Богдана Хмельницького, від. 22 Р. Н. С. в Грінпойнт

в суботу, дня 24 мая с. р.

в NEW ASSEMBLY HALL

261—7 Driggs Ave., cor. Eckford St., Brooklyn, N. Y.

Початок о год. 7.30 вечером

Вступ від особи 25 цнт.

На бали буде грати перворядна музика.

На сей Баль запрошуємо всіх місцевих і позамісцевих Русинів-Українців. На бали буде приниматись нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союзу після статутів.

За добру забаву ручить 19-21

Балевий Комітет.

Змучені мязи і задеревілі сугласти повинні бути натирані Трінера Лініментом.

500 доларів нагороди.

дамо кождому, хто нам докаже, що при уживаню мого ново-винайденого средства т. зв. „ANTIGER-MINE“ не вистросте буйне волосе, борода або вуси.

Наколя Вам до сеї пори нічого не помогло, то не відкладайте а попробуйте це мого нового, чудового средства.

Ціна сего средства тільки 2 долари. За успіх гарантуємо. Письма і гроші покладите до:

UNION MEDICINE CO.

531 Tremont Ave., New York, N. Y.

Телефон: Murry Hill 1904.

Школа шоферів

L. FRIEDMAN

342 E. 41th St., New York, N. Y.

виучує ґрунтовно в протягу найкоротшого часу шоферства (кермованя самоходами) Оплата за цілу науку \$10

По скінченю курсу всякі улєкшеня в цілі безпроволочного одержаня посади.

\$10.00 сьміху лиш за 18 ц.

„Ventrilok“, подвійне горло; дає ся під язик і за допомогою сего можете видавати зі себе ріжнородні голоси авірат і сьпів всіх птиць, а також можете наслідувати голос кождого зі своїх знайомих чи то мушин чи жєнщин. Посилаємо кождому лиш за 18 центів, а 2 штуки за 30 центів.

A. SOKOLIC,

526 W. 182 St., New York.

Око, котре все бачить!

Сей малий інструмент положить на своє око і Ви можете, так сказавши, небо бачити: через камінь, жєлізо, дерево, сукно і т. п. і то поза собою, не обертаючись. Всі люди задивляються сї, як то Ви можете все бачити, не оглядаючись. — Посилаємо кождому лиш за 37 центів.

B. AUTURI

200 E. 23 STREET, NEW YORK

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Сестрицтво сьв. Ольги, відділ I., гора міста,

В СУБОТУ, ДНЯ 17-го МАЯ 1913 Р.

в Чеській Соколовині, під ч. 420—424 Іст 71-ша улица в Нью Йорку.

Початок о годині 7-ій вечером.

Вступ від особи 25 центів. Гет-чек 10 центів.

Дорогі Родимці з Нью Йорку і околиці! Не жалуйте часу а прийдіть на наш Баль, з якого напевно будете вдоволені, бо грати буде знаменита руська музика. Галю велика, так, що кождий буде міг красно забавити ся. За добру забаву ручить КОМІТЕТ.

Позір! Родимці! Позір!

Заходом Товариства „Богородчани“

в Нью Йорку

відбудеть ся в суботу 24 мая 1913 р.

Великий Баль

в LIBERTY HALL,

255-63 E. Houston St., New York.

Початок о 7 год. веч. Вступ 25 цн.

В. П. Родимці! Не жалуйте труда і троха часу, а певно що будете вдоволені.

До численної участі запрошає ся всіх Вп. Родимців з Нью Йорку і околиці.

На бали буде ся принимати до Товариства нових членів без вступного а до Р. Н. Союзу після статута.

Комітет.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Бр. сьв. Арх. Михайла, від. 213 Р. Н. С.,

в Байон, Н. Дж.,

в суботу дня 10-го мая 1913 р.

у гали п. І. Майдаша,

94 Ave. F. cor. 21. St., Bayonne, N. J.

Початок о годині 6-ій вечером.

Вступ для мушчин 25 ц. а жєнщин 15 ц.

На сей баль запрошає ся всіх Русинів і Русинок з околиці Байон, Н. Дж.

Просимо, не жалуйте свого труда і прибудьте громадно на сей красний баль.

За добру забаву ручить

Комітет.

Поспішайте замовити! Лиши ся невеличкий запас книжок: Ол. Неприцький-Грановський: 1) „Пелюстка Надії“ (поєзії) 50 центів; 2) „Намистечко Слїс“ (поєзії) 15 центів. — Замовити можна в редакції „Свободи“ і у автора на адресу: Mr. A. Granowsky c/o Ch. Mazursky, 11 Belvidere St., Brooklyn, N. Y. — Хто замовляти не у автора, не платять за пересилку.

Книжки привезені зі Старого Брау!

PHILADELPHIA, PA.

„Дов. „Русько-Американських Горожан“

в Філадельфії, Па.

устроює

БАЛЬ

який відбуде ся

в суботу дня 10-го мая 1913

в Metropolitan Hall,

717 Fairmount Ave.

Всіх чесних Русинів з Філадельфії і околиці до участі запрошує

C110 Комітет.

Даром 12 найліпших руських сьпівів Даром

\$75 ФОНОГРАФ за \$40

Продаємо сі прєгарні Columbia „Grand Opera“ говорючі машини до всіх частин Злуч. Держав і Канади лиш за 40 доларів, ма легкі сипати по 2 долари місячно, також даємо яовсім даром 12 найгарнійших руських і польських сьпівів, які собі виберете з нашого списку. — Сю машини гарантуємо на 5 літ.

Недавно отрималисьмо великий вибір найновійших РУСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ПОДВІЙНИХ РЕКОРДІВ по 65 і 75 цнт. штука. — Пишіть дєсь по каталог машин і рекордів, який вшлємо Вам даром.

ATLANTIS TALKING MACH. CO.,

46 East 7th Street, NEW YORK, N. Y.

Dept. 2.

Іван Франко.

ПРИТЧА ПРО СІЯНЕ СЛОВА БОЖОГО.

Пішов сівач на поле й сімя сів,
Та вітер сімя десь-кудись розвіяв:

Одно попадало на биті шляхи,
І се небесні поклювали птахи;

Друге упало на тверде каміне,
І нікуди йому було пустить коріне;

А третє в мокро місце всіменило,
Там не принявши ся воно зогнило.

Найбільша-ж часть на ґрунт плідний
[упала,
І труд богатим плодом увінчала.

Сей образ — перша притча то Христова,
Вона була пророцька що до слова.

Сам він був сівачем у своїм краю,
Та мов на камінь, у жидівську зграю,

Слова його несли ся і цезали,
Жиди в них правди скритої не знали.

А що по світовому роздорозі
Розсипалось тих слів, то птицю божу,

Усяку ересь тільки годувало
Та плоду ніякого не давало.

А що по мокрім місці гниль пожерла,
Се ті, в яких душа в живих умерла,

Пихою вбита, лінощами й глумом, —
Таких і пам'ять пропадає з шумом.

Лиш ті, що тихі серцем і душею,
Всіх годували працею своєю,

Самі собі похвал не голосили,
Та в своїм серці духа не гасили,

Не боячись ненависти обуха,
Христові спадкоємці в царстві духа.

ЗА КРИВДУ.

Сьміють ся срібні зорі на небі, як
очи невинної дитини всьміхають ся, а
їх промінні як срібні ниточки снують ся
понад землею, понад сьвіжим пухом бі-
ленького снігу.

Ніч. Скрізь по хатах яспо, а по ули-
цях метушня і гамір. Гуртками пере-
ходять люди одні коло других. Одні дру-
гих здоровлять тай розходять ся, кому
де треба. А коло кожних воріт веселі
розмови тай припрошування. Газди і га-
здині просять кумів тай сусідів в го-
стину, а парубки дівчат на гульні тай
вечерниці, бо отсе вже останній день
мясниць, остання хвиля забави тай
втіхи.

Аж ось і чути музику. Земля трясє
ся під ногами, хоч і на улиці гуляй.
Десь людей якби і не було і на улиці
тишина, лиш з хати доходить звуки му-
зики та веселих пісень розгуляного па-
рубства.

В хаті Дмитра Гірниака було якось
так сумно, так тихо, непривітно як на
цвинтарі. Блідий каганець сьвітив на
припечку таким заплаканим, млавим
сьвітлом, як догасаюча сьвічка над по-
кійником. Ніхто в хаті ні говорив, ні
жартував, ні сьміяв ся: ніхто за весь
вечір не заглянув, не попросив до себе
в гостину ні Дмитра, ні його жінки. Си-
дять сердега на лаві, опершись руками
на скриню, та думає думку. А жінка
Дмитрова плаче в куті коло печі, аж за-
ходить ся від жалю. Одна маленька ди-
тина снить в колиці як німа, навіть
не ворухаєть ся.

І так цілий вечір минув сумний, не-
привітний, студений.

Нараз Дмитро встав зза скрині, здій-
мив кожух з жердки тай вже забираєть
кудись іти, як отсе спинила його жінка.
„Дмитре, не йди! Не йди, я тебе про-
шу, бо буде ще гірша біда. Не погубляй
мене невинної тай тої дитини, бо що я
тепер бідна вічну тай зроблю”.

Дмитро став серед хати як німий
хрест на цвинтарі. Подивив ся на жінку
тай заплакав, глянув в колицу тай за-
ридав:

„Ой не мене бін тяжко скривдив, але
тебе, небого, тай то невинне дитя, що
там в колиці”.

„Не йди, не йди!” благала жінка.
„Сиди в хаті, завтра підеш тай розго-
вориш ся”.

Дмитро знов подивив ся на жінку,
а її благаючий зір так, прошибнув його
душу, що морозом цілого його обвіяло.
Здіймив з себе кожух тай знов закинув
його на жердку, а далі став як дитина
перед жінкою жаліти ся.

„Як мені Бог добрий, таким добрим
я був для него робітником. Тай не жа-
лував я своїх рук, не жалував. Не жа-
лував ні сна, не жалував ні відпочинку.
Робив як той чорний віл, аби йому тіль-
ки догодити. Ти знаєш, жінко, як я в
літі на досьвідках ні їв тай не пив, а
йшов на дан до роботи тай нераз без
їди тай без води до полудня волочив но-
гою, аж ми синці вибігали на руках. Гм!
Тай мокнув я нераз, мокнув! Мокнув
як та ворона на слоті на тих фюрналь-
ках, а все гадав: зароблю на ложку стра-
ви, на кавалок патики, аби в зимі ти
могла з дитиною в теплі переспати тай
хліба попоїсти. А нині за тому мою пра-
цю, за ті недоспані ночі, він мене з
доброго дива прогнав — каже, що ро-
бити мені не хоче ся. І що я тепер в
зимі зроблю, чим я тебе нагодую, чим
в хаті натоплю, аби дитина не скосте-
ніла. Ні, піду, піду до нього і з ним ще
нині розговорю ся, чи то можна так лю-
дий кривдити”.

Тай Дмитро як лютий тигр кинув
ся до жердки тай знов вгортнув ся в ко-
жух. Аж охнула з болю бідна жінка.
Спинила Дмитра на самім порозі тай
благала.

„Дмитре, Дмитруню! Як підеш, то
перше мене вбий, най я не дивлюсь на
твою і свою муку”.

Але Дмитро тепер вже не слухав.
Страшна кара пімсти зродила ся в йо-
го серці і гнала ним аж там, де живе
той, що його скривдив, що під саму лю-
ту зиму вдобрав йому кавалок
хліба, одинокє середство для життя троїх
людей. Пігнав Дмитро як вихор.

А бідна жінка нічо не могла зробити,
не могла його спинити. Її лишаєть по-
слідна дошка рятунку — молитва. Як
тільки Дмитро вийшов з хати, влякла
перед сьвятими образами тай молилась
довго, щиро, сердечно, а горячі сльози
як грань капали на її долоні.

* * *

На улиці коло коршми стояв гур-
ток людей, самих старших господарів,
що розговорювали живо й голосно.

„Бідний Дмитро — говорив якийсь
господар. — В сам найгірший і най-
прикріший час лишив ся без кавалка
хліба”.

„Нелюдський окоман — відізвавсь
другий. „В літі йому роби, гаруй, а на
зиму хоть загибай з голоду”.

„От нехристиянський чоловік. Він
навіть ніколи до церкви не загляне”.

„Кажуть, що то хлопський син, але
покинув свою віру тай он яким нині
став”.

„То все так буває — сказав один
— що той, що своє покидає тай свого
відчураєть, все найгірший чоловік. Там-
тої неділі читали в читальні книжку,
а там було написано, що десь ще в
давних часах, як наші люди боролись з
Турками, то ті Турки брали в неволю
малих християнських дітей, годували їх
тай робили з них своє військо, таких
янічарів, що були ще лютіші від Тур-
ка. Таке воно і з ним”.

Нараз щось застукотіло. Господарі
вмовкли. Улицею надійшов сам Дмитро.
Хотів минути гурток, але його задер-
жали.

„Де йдете, Дмитре?” запитав хтось
з гурту.

„До Демяного Гриця, може запо-
може. Аджеж знаєте, що зі мною стало
ся!”

„Та знаємо, знаємо!” хором відізва-
лись люди.

Тай Дмитро пішов своєю дорогою,
а господарі поволи стали розходитись,
кожний в свою сторону.

А Дмитро йшов поволи улицею тай
снував у своїм серці страшний плян
пімсти. Ключе тай сирники вже заздале-
гідь собі приладив. Чекає лише відпо-
відної хвилі, поки в селі не втихомирить
ся. Щоби не впало на него підозріне,
заглянув на хвилю й до Гриця, про-

саяч, щоби йому позичив діжку жита,
а вийшовши від него, став проходжува-
тись улицею.

За яку добру годину пішов ули-
кою в гору попри церкву, щоби неза-
мітно поза гайок дістатись до еконо-
мової хати тай виконати пімсту.

Переходячи попри церкву, зупинив
ся.

Пам'ятний місійний хрест коло дзві-
ниці з простягненими раменами нагадав
йому розп'ятого Христа, що на хресті в
хвилі смерті простив своїм ворогам.
Дмитро з жахом аж відвернув ся. Чи ж
в него нема вже тільки сили, щоб про-
стити своєму ворогові? Страшний і чор-
ний влочин, який він мав сповнити, ста-
нув перед ним якби кара і говорив йо-
му, що він на віки стане пропащий, що
весь сьвіт відчураєть його і скаже: зло-
чинець, палій!

Мов вкопаний стояв перед хрестом.
„Ще маю час! Чи конче нині!?”

Нагадав собі плач своєї жінки в хви-
лі, коли виходив з хати. Видів ще че-
рез вікно, як вона молила ся за него.
І се так потрясло його душу, що ски-
нув шапку тай перехрестив ся, а відтак
став шепотіти „Отче наш.” Відмовив-
ши молитву, рішив ся таки вертати до-
мів.

* * *

В хаті економа розвелась що най-
ліпша забава. Гості, а зїхалось їх чи-
мало, бо саме сего дня були економа
іменини, бавились при музиці і п'ятиці
як найліпше. Діти розсипались гуртка-
ми по усіх кімнатах, бавлючись весело
між собою.

А тимчасом економова наймичка пі-
шла за чимсь на стрих хати зі сьвіт-
лом і через забуте лишила сьвічку.
Сьвічка згоріла ціла, а від неї занялась
стріха з середини. По сухій соломі по-
сунулись огнені язички потайки, зрад-
но як та гадюка, щоби нараз бухнути
усією силою і захопити все несподівано.

Показалась з даху перша полумінь,
чимраз ширша і більша; заздріли деякі
люди огонь, тай стали бити в дзвін на
тривогу, але в хаті економа ніхто сего
не завважав. Всі бавились як найспо-
кійнійше. Аж коли зоря пожару бухну-
ла ясностю на все подвірє, коли і сто-
дола і весь дах хати стояли у полуміні,
тоді счинилась метушня, правдиве пе-
кло.

Матери з зойком та криком стали
втікати, то шукати за дітьми, діти кри-
ком настрашені стали ховатись під по-
стелі та по кутках. Все тиснулось до
дверей до втікання. В такім страшнім не-
щастю все потратило голови. Кожний
куди вмів і як вмів, став тікати.

А на дворі страшний образ знище-
ня. Вальять ся крокви, паде стріха, клу-
би диму і полуміні окружують хату, як
розбурхані філі човно. Крики, накла-
кування, плачі, зойки мішають ся з ло-
мотом і тріскотом пожару в страшний
пісню розпукі і жалю. З людьми з се-
ла прибіг і сам Дмитро та з далека ди-
вив ся на той страшний образ, радіючи
в душі, що хтось за него пімстив ся.
Огонь в найбільшій розгарі, вже тліють
рами від вікон і дверей, вже займають ся
і стайні коло стодоли.

Коли отсе як грім серед тиші роз-
ніс ся розпучливий крик економової
жінки:

„Моя одна дитина. Моя дитина в ха-
ті, ратуйте!”

Та ніхто не важив ся йти по нем-
нучу смерть і голос нещасної матери
прогомів без сліду, а Дмитро в своїй
закаменілості тішиє ся на вид вмлива-
ючої матери.

„Дитину ратуйте! — кричав економ.
Що маю даю в нагороду”.

Кавалок даху завалив ся на стелю,
а люди аж охнули. Тимчасом з хати до-
ніс ся плач дитини. Той плач прошиб-
нув Дмитрову душу до дна. Він на-
гадав собі, що в него є жінка і мала
дитина, що так перед хвилею його бла-
гала його жінка. Йому здавалось, що
то не його ворога, але його власна ди-
тина так плаче, благає помочи. І дикі
жажду пімсти перемогло чувство люд-
ства.

Дмитро як лев кинув ся в гурму лю-
дей і зник в горючій хаті.

Настала хвиля страшної мовчанки,
перерваної плачем тої дитини, що в хаті,
і стоном економа край вмливаючої мате-
ри. Перегорені крокви мали вже туй туй
валити ся, а за ними була би завалила
ся і стеля, як люди крикнули:

„Втікай, бо вальть ся!”

По довгій хвилі, овинений в шмату,
вибіг Дмитро, але не здужав добічи. На
самім порозі хати впав, а з рук впала
дитина. Сейчас вхоплено дитину, а в
тійже хвилі з ломотом впала кроква на
Дмитра. Люди купою снігу загасили о-
гонь і витягнули Дмитра, але потовче-
ного і покаліченого, ледви живого.

Відітхнув економ, віджила нещасли-
ва мати на вид вратованої дитини. Обое
приступили до Дмитра, що лежав на
снігу та по першій омліню отворив очи:

„Дмитре, приятелю, я тобі прощаю,
я тебе скривдив невинно, за ту кривду
прости мене. Я віддячусь” — лебедів
економ.

„А ви мене простіть”... І простили
собі взаємно.

**ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО МО-
ЛОДЕЧОГО РУСЬКОГО СОЮЗА!**

Великі Всенародні Вечерниці

устроєні заходом місцевого Народного Комітету при співучасті всіх
Товариств і Брадтів в честь Вп. п. Делегата С. Демидчука на дохід
Рідної Школи в Галичині

відбудуть ся

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО МАЯ С. Р.

**о годині 7-ій вечер, в великій „Elks-Hall“ наї розі Henderson
& York Sts в Jersey City, N. J.**

ПРОГРАМА:

- 1) Вступне слово ..... п. С. Ядловський
- 2) Думи мої ..... хор мішаний
- 3) Промова Шановного Делегата, п. С. Де-
мидчука, котрого впровадить і повітає
іменем громади місцевий парох ..... Всч. о. А. Улицький
- 4) Не згасайте ясні зорі ..... хор мішаний
- 5) Привіт від Товариств виголосить ..... п. А. Савка
- 6) Прийди весно ..... хор мішаний
- 7) Реферат в справі Народного Дому в Джер-
зи Сіті виголосить ..... п. Ст. Мильнович
- 8) Не чужого ми бажаєм (дует) відспіввають
п. Ів. Самуїл і Вол. Каськів
- 9) До живих і мертвих (декл.) ..... п. Петро Костів
- 10) Зазвенемо ..... хор мішаний
- 11) Кінцеве слово виголосить ..... п. С. Демидчук

**ВСТУП НА ГАЛЮ ЗА ОКАЗАНЄМ ВІДЗНАКИ З НАПИСЕЮ „РІДНА ШКОЛА”. —
ВІДЗНАКИ МОЖНА БУДЕ НАБУТИ ПРИ КАСІ ВІД ГОДИНИ 6-ОЇ ВЕЧЕРОМ.**

Дорогі Родимці!

В чийх жилах бе руська кров, в кого серце не затвердле, хто чує ся
сином Неньки-України, хай прибуде на се народне сьвято і своєю при-
сутністю почитить Шановного п. Делегата.

Народний Комітет.

10 за 5 цнт. Кожний продавець роз-
продає Н Е Б О
цигаретки з
кожним днем
що раз біль-
ше.

Всі побивають
ся за
NEBO
корково закін-
ченими цига-
ретками.

50 цт. ТИЖНЕВО!

Продаємо говорючі машини Victor і
грамофони Columbia до всіх частин
Злуч. Штатів і Канади на легкі тиж-
неві сплати по 50 цт., або по 2 дол.
місячно. — Пішлимо Вам враз з маши-
ною гарантію на п'ять років, а якщо
вона буде через той час в добрім
стані. — Недавно отрималися вели-
кий вибір найновітніших подвійних ре-
кордів так руських як і польських
по ціні 65 і 75 центів за штуку. —
Пішіть до нас по каталог машин і
рекордів, а ми Вам пішлимо даром.

SAUL BIRNS
117 Second Ave., New York, N. Y.
Dep. 1. 16—

Если перестудитесь,
то купите флашку Pain-
Expeller-у, яна тут пред-
ставлена і уживайте його після
визаівон, які находять ся на тім
пуделку.

ЮЛІЯН ПАВЧАК 209 Bedford Ave.,
BROOKLYN, N. Y.

Руський характеризатор, випозичає всякого ро-
да українські костюми і характеризує по низь-
ких цінах. Замовлення приймає найменше 14 днів
перед представленим.

ЖІНКИ! Учїть ся акушерії в нашій шко-
лі або у себе в дома. Наука в
російській або польській мові. Станьте ся
независимими. Наука триває 3 місяці; по її
скінченню видаємо диплом. Лічимо всілякі
хвороби жєнщин і дїтїй. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 16 19
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Dr. A. Brown
Дентист першої класи
119 Second Ave., Нью Йорк
(вхїд з 7-її улиці) 12-15
пломбує і виймає зуби без болю.
Цїни як найнижші.
Говорить по руськи.

Фарми дуже дешево на продаж
близько від Нью Йорку, близько міста, фабрик, шкіл,
шторів, почти, пів години до стрїкарї, стації же-
лезничої (дипа), руської церкви — на легкі сплати,
з інвентарем або без. Кожний Deed провїрюю, за чес-
ний бізнес гарантую.

V. MAZURKIEWICZ,
Notary public (нотар публичний)
189 Ave. C, New York.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!
**Руський
музикант.**
ДОСТАРЧАЄ МУЗИКИ НА
БАЛІ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ,
КОНЦЕРТИ, ПІКНІКИ І
ВЕСІЛЯ.
Dmytro Melnyk,
338 E. 9th Str. Room 14. NEW YORK, N. Y.

Wisconsin Land Co.
отворила 35 тисяч акрів землі до продажу
Продаємо від 10 до 20 доларів за акер, 40 акрів
і більше. Лише четверта часть належитости
готівкою, решта на виплат, 6 процент. — Хто
хоче мати свою хату, фарму і жити в найздо-
ровішїм штейті, най купити у нас землю. —
3 роботи, яку даємо кождому купуючому у нас,
можна виплатити куплену землю. — 26
Прибудьте самі або пишїть на адресу:
GEO. SHULTZ,
1255 W. HURON STREET, CHICAGO, ILL.

17—20 **ДАРМО!**
Фонограф, мужєську або дамську годин-
ку, годинник столовий з музикою, гармо-
нію, машинку до писавя, сервіс — если хо-
чете дістати цілком дармо як дарунок, пи-
шіть сейчас по безплатній інформації, залу-
чаючи марку на відповідь.
ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO.,
Dept. A. 26, 115 E. 7th St., New York City.

Російсько-Американська Лінія
Найкраща корабельна лінія між Росією і Америкою, удержуюча найбільш, най-
гарніші і найкращі російські поштові нові
двошубові кораблі, як:
«РОСІЯ» 16,000 тон, «КУРСК» 13,500 тон,
«ЦАР» 13,000 тон.
До Роттердаму 9 днів, До Лїбави 11 днів
(без пересїзаня)
\$31.00 — 111 класа — \$33.00
\$45.00 — 11 класа — \$50.00
\$65.00 — 1 класа — \$75.00
відїзд кождої другої суботи.
Звертайтесь по інформації до наших
агентів або до генерального заступника:
A. E. JOHNSON & CO.
27 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

**Важне для молодих
дївчат і хлопців!**
Стала робота в фабриці по-
лотна „Monument Mills“ в
Honsatonic, Mass.
Початкова платня від 6 до 7
доларів гїжнево, пізнійше
чимраз більша.
Голоситесь просто до фабрики, а о
ближшїї інформації на адресу:
30 E. 7th St., New York, N. Y.

**Знаменитий тютюн
до курєня
“BULL”
DURHAM**

Скрутите 40 цигареток з 5-цт. мішочка.
Улюблений тютюн через мільони
ріжних людей. Він справляє приєм-
ність і вдоволенє всякому, чого не
найдете в инших родах тютюнів.
Звичайні готові цигаретки кошту-
ють 5 центів.
Десять ліпших цигареток коштує
10 центів.

Десять дорогих ци-
гареток коштує 25 цт.
а з 5-центового мі-
шочка „Бул Дурге“
скрутите 40 найліп-
ших цигареток.

Даром пачка
цигаретових па-
перців з кож-
ним мішечком.

THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

**Найславнїйший руський спеціалїст
Д-р. Б. ГОГЕНБЕРГ,**
знавий всїм і в найширших кругах уважаний тепер за найліпшого русь-
кого і американського лікаря. Др. ГОГЕНБЕРГ відбув студії медичні в першо-
рядних університетах і шпиталях в старім краю, а доволїтню тут своєю
працею адобув собі найбільшу славу і вляку много тисячів виздоровлєних,
які одиноко йому лише завдячують своє здоровлє.
Нехай малує щиро кождий хорїй, який не знає ще д-ра Гогенберга і добре
тимаєть о тім, що здоровлє можна віднаести через ліченє виключно оди-
ноного лише д-ра Гогенберга.
Др. Гогенберг лічить з найліпшим все успіхом учтиво, совісно і де-
шево всякі недуги: головні, горла, легких, чахотку, біль під грудьми, не-
дуги серця, всякі терпїня жолудка, міхура і нирок (почок)
Лічать недуги жіночі як: неточности, кровотоки, білі уплави, блїдницю,
пологові боли.
Всі недуги мужшї хочби вастарїлі: уплєв насїня, недостаток мужєської
силл, ломанє нїг, костий, болї в крижах, замєженє кровї найпевнїйшим
середином проф. Брїтха „606“. Посїдає найновїйші машини електричні
і лічать ревматизм, недуги нервові і слабїсть сьв. Валєнтїя.
Довершувє найтїмшї операції при помочі знаменитого хїрурга з Відня.
Хто бажає здоровлє і добра, нехай вголосить ся особисто або листово, залу-
чаючи двоцентову марку на відповідь. 18—

DR. B. HONENBERG,
608 E. 6 STREET, Телефон: Orchard 3615. NEW YORK, N. Y.
Хто не віраєть, нехай читає потвердженїй нотарем лист
Поважаний Доктор Гогенберг!
Почуваю ся до милого обовязку подякувати Пану Докторови за так
скоре і цілковите вилчєнє. Через два роки зносив я мою недугу і неспастє
і на дармо лічив ся у всяких докторів, які наочно мене оглядали. Др. Го-
генберг лиш на мій листовий опис вилчїв мене скоро і з біди увільнив.
Нехай Господь Бог дає здоровлє Докторови Гогенбергові, аби мїг ще
більше хорїм помагати.
M. H. Minersville, Pa.

ЧИТАЙТЕ І КОРИСТАЙТЕ!
Родимці! Весна вже прийшла, а не один з Вас думає, що варто би закупити собі навалок землі в Америці. Закупити, але де? В Америці продають земель немало, але все то десь на
Вєстах, де наш чоловік заледво там дістане ся.
Родимці! На що Вам купувати землі в пустинях і жити між чужими, де ані Ви ані Ваші діти не почувте своєї рідної мови.
Родимці! Не один з Вас читав, не один чув про першу руську колонїю в Вєст Мілвіл, Н. Дж. Ся колонїя показала ся найвідповіднїйшою для нашого народа, бо землі, які ми по-
парцелювали і продаємо нашому народови, суть відповідні і дуже гарні. Переважно управляют тут ярину і годують курї. Ми випродали вже багато землі. Де сего часу у нас закупило зем-
лі околє 160 фамілій. Хто йно огляне наші землі, то зараз купує, бо видить перед собою велику будучність. Ніхто не обавляє ся, що приїде йому тут за тяжко розпочати фармер-
ство, а то тому, бо наші землі лежать в серединї межи кількома містами, а в нождїм місті є багато фабрик. Кожний о тім знає, що при великих містах і при фабриках є велика будуч-
ність. Нашого народа вже багато поспроваджувало ся до Мілвіл. Недавно зорганїзували собі два Братства, в Мілвіл і в Брїдجتон і оба Братства приступили до Р. Н. Союзу. Міста Мілвіл
і Брїдجتон граничуть з нашими землями, мають багато ріжних фабрик, так що для мужшї, жєнщин і досрєдних дїтїй роботи тут єсть подостатком. Як до Мілвіл так і до Брїдجتон
комунїкація що-годинна. 23-го лютого 1913 р. англїйська газета-денник „The Inquirer“ широко пише про Мілвіл; говорить, що Мілвіл єсть одно з найгарнїйших і найздоровїйших міст у
Сполучених Державах. Пише, що Мілвіл має всьо: церкви, низші і висші школи, банки, театри, і 70 процент мешканцїв мають свої власні дома. Пише, що в Мілвіл заробляють люди
денно від \$1.25 до \$5.00. Пише, що мілвілські торожани старають ся дуже по розвій свого міста і т. д.
Родимці! Подумайте, чи не добре о кільна бльонів від такого великого міста мати свій власний навалок землі, і свою хату, і мешкати поміж своїми братами. Богато, богато нашого
народа забирають чужї. Продають їм землі, як повисше сказано, в пустинях, а тут продаємо землі близько міст, близько фабрик, і до сеї пори закупило велике число народа, і хто йно
тут спровадить ся, чуже ся яки в родиннїм краю.

ХТО ПРОЧИТАЄ, НЕ ПОЖАЛУЄ.
Родимці! Чому не дивите ся на чужї народи, примїром на Італїйцїв, Німцїв, Жидів і
инших, як вони колонїзують ся, як вони один за другим тягнуть ся, бо потїм з того творять
чудову осєлю та сильні організації. Наш Русин також межи них лхає ся і підпомагає чужих.
Наш Русин видить і дуже добре знає, що попертя від чужих ніколи не дістав і не сподїє ся
дістати.
Родимці! Ми эколонїзували велике число наших братів, за то наша Компанія позазивала
кільна стрїтів по руськи. До сего часу маємо вже: Шевченю Стріт, Франко Стріт і кільна
инших, і де йно зачне свої обшари парцелювати, то думає дальше свої стрїти називати по
руськи.
Родимці! Чи то не добре, если буде під руською назвою всьо? Русини, котрі вже по-
спроваджували ся до Мілвіл, задумали тепер організувати руську гр.-нат. парафію. Ся органі-
зація, сподїєм ся, піде поступово, бо наша Компанія під сю інституцію дарує пять акрів землі.
Родимці! Хто йно з Вас думає про закупно землі, то нехай не відкладає, лише най чим
скорше приїжджає. Нехай не дасть ся перебічи другим. Наколи приїдете, то о всїм дізнаєте ся
від тих, що вже замешнали в Мілвіл. Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу
адресу.
Пишіть по руськи, бо в нашїм бюрі займають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

Компанє бараболє на фармі в сусїдствї Брїдجتон.

Dr. WARD

добре знаний спеціаліст

запевняю, що він вилічить Вас скорше, ніж ви думаєте, як якийсь спеціаліст. Він лічить всілякі **УКРИТІ НЕДУГИ МУЖИН, ЗАКАЖЕНЕ КРОВІ, УТРАТУ ЖИВІТНОСТІ, НЕРВОВОГО РОЗСТРОЮ, УТРАТИ КРОВІ, ВИСУШЕНЕ, ЗАПАЛЕНЕ СЛЮЗОВИХ БОЛОН, ГЕМОРОЇДИ І ПРОПУКЛИНУ** (без жовта), як і слабості **МІХУРА І НИРОК**. Не робить різниці як довго Ви хоріли або якого роду є Ваша недуга. Не тратьте надії! Прийдіть і побачтеся з ним сьогодні. Його методи є найновіші а лічене без болю. Через довгі літа своєї лікарської практики він вилічує тисячі хворих людей, котрих не могли вилічити інші спеціалісти. Памятайте, він лічить, щоб вилічити.

Не забудьте відвідати його **Анатомічний Музей** і пригляньтеся там чоловікові здоровому і хорому.

Вступ вільний.

Dr. Ward
417 Sixth Ave., New York
(між 25 а 26 ул.)

Години: від 9 р. до 8 веч.;
неділя: від 10 р. до 2 год.

Лічіть
свої зуби**Д-ра Бернгарда
Кіршенбаума**

дентиста,

знаного звиж 10 літ.

29 1st St., cor. 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y. 18—

Говорить по руськи.

Руський будівничий

РОДИМЦІ! Чи Ви знаєте, що на руській колочай в Millville, N. J. маєте свого власного будівничого? Я побудував вже кілька домів за дуже низьку ціну. Будував гавань від \$200.00 і вище. Родимці! Если спроваджуєтеся до West Millville а маєте замір побудуватися, то не шукайте чужих а удавайтеся лишень до свого.

Onufrey Hnatiuk,
33 Sparr Str., Millville, N. J.

R. J. Glick Агент аскураційний від огни.
Офіс знаходиться в
WILLIAM MCCONNELL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ДАРОМ! ДАРОМ! ДАРОМ!

Сей подвійний рекорд, з однієї сторони музика а з другої сторони пісня, може дістати зовсім даром кожний, хто має фонограф. Напишіть до нас а ми вишлемо Вам сей подвійний рекорд.

17-20 **HOFFMAN BROS.**
77 Second Ave., Dep. 8. New York City

Русини Пітсбурга!

Чи Ви знаєте

що гроші, то сила?

Старайтеся зібрати та пічіть складати свої ощадності в стейтовім банку на ролі уляць.

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадності. У нас складаються гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кожний, хто має у нас гроші, отримує на бажане аут стейтських контролів.

Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ**, на найліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовим кур'єр.

German Savings & Deposit Bank

cor. 14th & Carson Sts.,
South Side Pittsburgh, Pa.

И. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, урядн. банк.

В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“
МОЖНА ДІСТАТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	30
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про звір'ята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка Історія Руси Коломийки	10
Капітал і праця	30
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадалий народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданє про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій	30
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русиним	10
Релігійні віровання	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Сонник	30
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариська ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Зборничок	1.30
Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Коляди	15
Молитвенник, галицький	66
Молитвослов для кат. липь	1.20
Збірник найкрасших пісень церк.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, ч. II.	5
Гарна оправа.	
Бог радість моя	1.40
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога до неба	1.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Душі	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими буквами	1.80
Молитвослов	1.50
Милосердія двері	1.80

Друки.

Книжки колекторські церковні 100 штук	7.00
Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник за померших	10
Папір листовий з вінетами, оден	2
Книжка для опікунів хорих	1.00

ВАЖНЕ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ КРУЖКІВ.

Принймаю замовлення на народні, українські і виного роду костюми та потрібні прибори характеристаторські як перуки, волосся, шматки і т. п. по дуже приступним цінам. Хто хотів би випити ці потрібні річі до театральних представлень, а також прислати замовлення, що найменше на 8 днів перед представленням на слідує адресу: **MRS. E. UNORCHAK, 66 Sussex Str., Jersey City, N. J.**

**Вже вийшла з друку
давню помядану книжку:**

КАРОЛЯ, чудова повість з життя сироти, 160 сторін 40 цт.

НОВІ ПІСНІ З СТАРИМ КІНЦЕМ, переспіви Щипавки і Драпанки 25 цт.

ІСТОРІЯ ПРО СИРОТУ ІВАСЯ 15 цт.

НА БІЛИХ СКАЛАХ 60 цт.

ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ з образками і мапою України 80 цт.

ОБРАЗКИ З РОЗВИТКУ РУСИНІВ, популярна книжка для кожного, з образками 75 цт.

НАЧЕРК ІСТОРІЇ УКР. ЛІТЕРАТУРИ I. і II. часть \$1.50

ЖИВИЙ ТРУП 15 цт.

СКОШЕНИЙ ЦЬБІТ, гарне оповіданє 45 цт.

Каталог книжок, інструментів і стереоскопів даром.

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St., Winnipeg, Canada.

**УЖЕ ВІЙШЛА
З ДРУКУ**

дуже красна повість з старинних козацьких часів, п. з.:

„За сестрою“.

Набути можна по 40 центів за примірник в твердій оправі в друкарні „Свободи“.

ДРУКАРНЯ**Свободи**

виконує всякі
ДРУКАРСЬКІ
РОБОТИ
ГАРНО
І ПО
НИЗЬКИХ
ЦІНАХ.

„С В О Б О Д А“

ілюстрована політична, просвітна і господарська часопись; популярний орган національно-демократичного сторониства. Виходить по тижню в четвер рано. Передплата: річно 4 К., піврічно 2 К. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок, ч. 10. (Галичина, Австрія).

Повідомлене.

Повідомляю всі братства, товариства і т. д., що я виробляю всілякі річі, як: відзнаки різних форм і величин, плахи, капелюхи, шапки, униформи, американські фани, народні і братські прапори, печатки, церковні хоругви і т. д. На жаданє посилаю ілюстрації. — Уділью безплатно всім інформації і поради. — Если кому небусть з наших людей потрібно що купити, а не знає як і де, нехай удасть ся до мене, а я охотно услужу. — Більш доволітним членом Р. Н. Союзу. — Хто хоче купити руську або яку небусть книжку, нехай удасть ся до мене. — Котре братство замовить від мене американську фану, то не пожалує. — За всі замовлення і гарантію. Адреса:

STEPHEN KALAKUKA,

1009 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Позір, Русини!**Ст. Дембровський**

руський музикант

принймає замовлення на

всілякі завави, весіля, ба-

лі, представлення, кон-

церти і т. д. — Адреса:

435 E. 9 St., 1 floor yard house

NEW YORK.

ПОРА Й НАМ УКРАЇНЦЯМ

іти за взором других культурних народів і стати „людьми між людьми“. Другі народи захвачують землі та багатства в свої руки, створюють житє і стають господарями в чужій стороні, — а ми лише чорно працюємо і горюємо та дивимо ся, як другі багатіють нашою кєрвавицею.

УКРАЇНЦІ! Докажм, що й ми хочемо й потрафимо жити в своїй хаті а не комірниками. Ідм громадно

НА ФАРМИ!

Якраз заложено в чудовій околиці Стейту North Carolina

Українську оселю

в якій знамениті услїва господарованя і чудові вигляди для нас. Земля там знаменита і родить все — збіжє, огородини, овочі, кукурузу, бавовну, виноград і пр. Жива там три і чотири рази до року. Підсоне прездорове; нема майже зими, а в літі гарно не знане. Рибні ріки і роскішні ліси. Вода чиста і здорова. Ціна 10-акрової фарми около \$500.00 готівкою або на догідні сплати. Фарми сі поручають всякі господарські кошієї державні і приватні, як також поселені вже там фермери.

По фотографії, книжочку і інформації пишм до:
North Carolina Trucking Co.,
327 E. 14th Str., NEW YORK, N. Y.

Проч з темнотою!!!

Що се таке

„ВІЩУН ШАСТЯ“?

6 се книжка а 22 образки, котра висилує о стариннім ворожбицтві, чарах і забобонах, як також о науці гіпнозізму, спиритизму і пр. Ціна сей книжки \$3.00, а ми продаємо лиш по 95 центів.

По блянній інформації просимо писати до:

STEPHEN J. LOGAY & CO.,
313 E. 40 St., New York, N. Y.

КУПУЙТЕ ФАРМИ В ВІСКОНЗІН!

Если хочете купити ДОБРУ ФАРМУ, не піски, скали і инші нежитки але ПРАВДИВУ, ДОБРУ ФАРМУ і урожайну землю і то за дешеві гроші, то не ходіть по ніяких агентах, які своє хвалять а чуже ганять, але йдіть просто до Люблін в середнім Вісконзіні.

Суть там ще сотки фарм найліпшої чорної землі за дешеві гроші і на довголітні сплати.

Фарми суть до предажи через самих властителів, які мають ще великі обшари на продаж.

Там найдете руську церков і польські костели, при яких суть і школи. Суть там фабрики дерев'яних виробів і численні фабрики масла і сира. Торги на всякі продукти.

Найдете там також сотки руських і польських фермерів, від яких можете дізнатись про положенє, урожай і продаж; щобсьє не думали що будете ошукані.

Просимо памятати назву міста:

LUBLIN, Taylor County, Wisconsin.

Люблін знаходиться ся при залізничній дорозі „Soo“ (Wis. Central).

Подорожє залізницею з Шікаго до Любліна коштує 6 доларів.

Приходіть скоро, бо ліпшої нагоди нігде не найдете.

M. DURSKE

Lublin, Wisconsin.

Хочете їсти? і то їсти страви якими любувалисьє ся в старім краю; хочете перечитати староврасте „Діло“ і америк. „Свободу“ — словом, если хочете перебути весело та безжурно хвили, то зайдіть до

Григ. Кокошки

327 E. 14 St., New York.

Є се одинок в Нью Йорку місце, де можете стрітись з многими нашими передовими людьми.

ЖІНКИ!

Одинок руська школа, де можна вивчитись акушерії. По скінченню науки видамо державний диплом, важний на цілу Америку. Провадимо шпиталь, в котрім лічимо всякі хвороби, а переважно недуги жен, не маючих дітей. Адреса: **International College of Midwifery and Hospital**
213-215 Pittston Ave., Scranton, Pa.
Dr. KULCZYCKI.
Phones: Old 4974. New 1553. 15—24

Богата продаж укр. і російськ. книжок і газет.
Історії, біблії, молитвенники, книжки наукові, сонники, співанники, календарі, бунварі, романи, повісти, оповіданя, байки і др. Ціни дуже низькі. Каталог висилаємо даром.
WASIL STARON, 530 E. 6 St., New York. 17—20

ПРОЧ ЗІ СМУТКОМ!
Веселу забаву буде м-ти тоб, хто спровадить собі наш красний **ГРАМОФОН**. Дармо на виплату по 10 цтм. денно.

Если зобов'язаете ся платити 10 ц. денно, то пішлемо Вам на кредит дуже гарний **ГРАМОФОН ПІЯТОВИЙ** враз а 16 рекордами (32 кусинки) всяляких пісень, вальців, польок, мазурів, маршів і т. д. які собі самі виберете. Доброту наших грамофонів гарантуємо кождому на цілком. **МАЄМО НОВІ СПЕЦІЯЛЬНІ РЕКОРДИ РУСЬКІ**, як також **КОЛЯДИ І МУЗИКА НА РІЗДВО**. Пишіть сейчас по каталогах і інформації, залучаючи марки на пересилану до:

LIBERTY COMMERCIAL CO., 343 E. 9 St., New York, N. Y.
ПОДАКА ДЛЯ LIBERTY COMMERCIAL CO.

Новажані Платони!
Грамофон враз а рекордами я отримав і дуже мені подобав ся. Жичу Вам з цілого серця, абиете як найбільше тих грамофонів продали, бо то суть найліпші і найгарніші, які я видів. Щиро жадний коштує
J. KWOLEK, 99-8 St., Pittsburgh, Pa.

Два голоси.

Голос зневіри.

Чи чуєте підземний стон?
„Ломіть кордон! Ломіть кордон!“

„Ломіть кордон!“... Хто каже се?
То вітер щось таке несе.

Який кордон? Чи Сян чи Прут,
Нам всюди дім, де теплий кут.

Чи тут, чи там: працуй, як віл,
Пани в гору, біднота в діл.

Нам все одно, багнет чи кнут,
Нам всюди зле, і там і тут.

Нам все одно, чи Сян, чи Дон,
Де ступиш, там тобі кордон:

Кордон до щастя і добра...
Яких вам ще кордонів тра?

Голос надії.

А я вам кажу: день іде,
Іде така година,
Коли ні тут, ні там, ніде,
Кордонів жадних не буде,
Лиш даль далека, сина.

А я вам кажу: близький час
І хвиля недалека,
Що буря звість ся нараз,
Згуртує і змішає нас
І з близька і з далека.

Хто каже вам, що все одно,
Де жити, як вмирати,
Той тягне вас в багно надію,
Той вам дає без дна судно
І каже кермувати.

А я вам кажу: майте слух,
І позір тому дайте,
Що вам говорить Волі Дух,
Про близьку хвилю заверух
І хвилі тої чайте!

Як вдарить нам підземний дзвін
І сурми заголосять,
То йдїм туди, де кличе — Віл,
Через кордони, гень над Дін!...
Нас кости предків просять.

Не підем ми, прийдуть в оні,
Таке вже в світі право...
Як сталь гаргуть ся в огні,
Так ти нас, Воле, роз'огни,
Веди, веди нас, Славо!

Нестор.

Дмитро Маногон.

БРЕХНЯ.

— Ти знов, Капцан, прийшов в брудній сорочці до школи? — звернув ся учитель до хлопчини першого шкільного року, який вже третій тиждень не зміняв своєї сорочки.

— Ти чому не вбрав чистої сорочки сьогодні?

— Я не хочу!

— Чому не хочеш?

— Бо чиста сорочка скоро брукає ся, а мама відтак б'ють.

— То таки не хочеш перебраться?

— Ні!

— Пропу пана, його мама сьогодні рано так били, а він таки не хотів вбрати, — промовив один хлопець, сусід Капцана.

— Він бреше! — відозвав ся Капцан.

— Ні-ні, я не брешу. Пан казав, що брехати не можна. Я таки видів! — боронив ся хлопець.

Учитель викликав Капцана на середину.

— Диви ся, хлопче, в яких всі діти чистих сорочках. Ти лиш один між ними такий брудний. Тобі не сором?

— Ні!

— А як виглядає краще хлопець: в брудній чи в чистій сорочці?

— В чистій.

— А чого-ж ти ходиш в брудній?

— Бо в брудній ліпше грати ся.

— Ану слухай, хлопче! Завтра приїжджає до нас пан інспектор. Тобі не буде соромно, як він перший раз побачить тебе в брудній сорочці?

Хлопець надумував ся.

— Правда, що ти завтра чистенько прибереш ся?

— Правда.

— Ну, побачимо, чи ти любиш правду. А ти знаєш, що брехати некрасно?

— Знаю.

На другий день прийшов Капцан в чистій сорочці до школи. Навіть вимив ноги і підперезав ся новим красним пояском. Учитель похвалив хлопця і почав науку. Капцан замість до книжки, зайдно глядів на шкільні двері. Кождої хвили сподівався він, що двері відчиняться і до класу увійде інспектор. Учитель спостеріг, що хлопець страшно нетерпеливий ся.

— Капцан, ти чому не уважаєш?

— А пан на-що брехав? — відповів на те обурений хлопча.

— Коли я брехав?

— А вчора. Казали, що пан інспектор приїдуть, а їх нема.

— Не так! Пан інспектор мав приїхати, але, видно, щось йому стало ся. Може заслаб...

— Ади, пан знов брешуть! — прошепотів Капцан до свого товариша.

Аж тепер учитель зрозумів страшну свою похибку. Йому мимоволі прийшли на гадку слова Ніцшого: „Ах, коли-б я умів сопіркою пастушою приманити вас назад!“

Приманити знова діточі душі і розвіяти в них сумнів про правдомовність їхнього учителя.

ПОВІТОВАНА ЗА ВИПЛАЧЕНІ ЗАПОМОГИ З НАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 233. Евстахій і Фотія Яцишак одержали \$100.00 як помертну заповому по сині Стефанови, чл. від. Р. Н. С. ч. 1, в Шамокін, Па.

Ч. 238. Михайло Доманський одержав \$100.00 як помертну заповому по донці Катерині, чл. від. Р. Н. С. ч. 123, в Трентон, Н. Дж.

Ч. 2630. Федор Саланський одержав \$400.00 як помертну заповому по сині Стефанови, чл. від. Р. Н. С. ч. 99, в Віксбері, Па.

Ч. 2681. Людвіка Дацишин одержала \$305.00 як помертну заповому по сині Грицеві, чл. від. Р. Н. С. ч. 330, в Літ Фолс, Н. Й.

Ч. 2686. Анна Манда, чл. від. Р. Н. С. ч. 265, в Тейлор, Па., одержала \$400.00 як заповому по помершій жінці Івані.

Ч. 2689. Тимко Фединець, чл. від. Р. Н. С. ч. 32, в Травгер, Па., одержав \$100.00 як заповому за невилічиму слабкість.

Ч. 2708. Євка Саланська одержала \$500.00 як помертну заповому по мужу Стефанови, чл. від. Р. Н. С. ч. 99, в Віксбері, Па.

Ч. 2711. Іван Крайничин, чл. від. Р. Н. С.

ч. 53, в Пітсбург, Па., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Татяні.

Ч. 2714. Анна Сисак одержала \$800.00 як помертну заповому по мужу Петрі, чл. від. Р. Н. С. ч. 185, в Гейзелтон, Па.

Ч. 2716. Катерина Павловська одержала \$500.00 як помертну заповому по мужу Йосифі, чл. від. Р. Н. С. ч. 162, в Скрантон, Па.

Ч. 2718. Семен Смаєць, чл. від. 1, в Шамокін, Па., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Катерині.

Ч. 2719. Іван Матисек, чл. від. Р. Н. С. ч. 1, в Шамокін, Па., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Марії.

Ч. 2721. Василь Урбан, чл. від. Р. Н. С. ч. 28, в Маганой Плейн, Па., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Марії.

Ч. 2722. Михайло Подолячик, чл. від. Р. Н. С. ч. 76, в Ньюарк, Н. Дж., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Фенні.

Ч. 2723. Михайло Блекот, чл. від. Р. Н. С. ч. 141, в Літ Фолс, Н. Й., одержав \$100.00 як заповому за невилічиму слабкість.

Ч. 2735. Чарлс Сейвінгс енд Трост Ко. одержав \$530.00 як сирітську частку по Даньку Роніцьким, чл. від. Р. Н. С. ч. 41, в Вестмореланд, Па.

Ч. 2747. Юлія Півонська одержала \$803.05 як помертну заповому по мужу Йосифі, чл. від. Р. Н. С. ч. 229, в Скрантон, Па.

Ч. 2748. Місцевий уряд одержав \$196.95 як похоронні кошти по Йосифі Півонським, чл. від. Р. Н. С. ч. 229, в Скрантон, Па.

Ч. 2749. Іван Голей одержав \$500.00 як помертну заповому по матері Марії, чл. від. Р. Н. С. ч. 186, в МкАду, Па.

Ч. 2750. Грегорій Голей одержав \$500.00 як помертну заповому по матері Марії, чл. від. Р. Н. С. ч. 186, в МкАду, Па.

Ч. 2751. Паця Беца одержала \$450.00 як помертну заповому по мужу Григорію, чл. від. Р. Н. С. ч. 237, в Честер, Па.

Ч. 2752. Паця Шалева одержала \$898.00 як помертну заповому по мужу Дмитрі, чл. від. Р. Н. С. ч. 239, в Філадельфії, Па.

Ч. 2753. Місцевий уряд одержав \$102.00 як похоронні кошти по Дмитрі Шалева, чл. від. Р. Н. С. ч. 239, в Філадельфії, Па.

Ч. 2754. Марія Данчак одержала \$1000.00 як помертну заповому по мужу Михайлі, чл. від. Р. Н. С. ч. 1, в Шамокін, Па.

Ч. 2756. Місцевий уряд одержав \$123.25 як похоронні кошти по Андрію Кізар, чл. від. Р. Н. С. ч. 276, в Ембрідж, Па.

Ч. 2757. Павло Гречиншин, чл. від. Р. Н. С. ч. 28, в Маганой Плейн, Па., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Парасці.

Ч. 2759. Марія Волчко, чл. від. Р. Н. С. ч. 152, в Гомстед, Па., одержала \$400.00 як заповому по помершій жінці Івані.

Ч. 2760. Микола Страп, чл. від. Р. Н. С. ч. 251, в Клівленд, О., одержав \$400.00 як заповому по помершій жінці Кароліні.

Ч. 2761. Ядвіга Пизипів, чл. від. Р. Н. С. ч. 241, в Ньюарк, Н. Дж., одержала \$200.00 як заповому по помершій жінці Федорі.

Ч. 2763. Ференц Данч, чл. від. Р. Н. С. ч. 6, в Брансвіл, Па., одержав \$200.00 як заповому за утрату ноги.

Ч. 2764. Антін Рось, чл. від. Р. Н. С. ч. 281, в Манчестер, Н. Й., одержав \$200.00 як заповому за утрату ока.

Ч. 2765. Василь Цибрик, чл. від. Р. Н. С. ч. 223, в Порт Бовклей, Па., одержав \$200.00 як заповому за утрату ока.

Ч. 2766. Марія Ниш одержала \$150.00 як заповому за мужа Івана, чл. від. Р. Н. С. ч. 58, в Реймі, Па., находячого ся в домі божевільних.

Ч. 2768. Яким Коцляк, чл. від. Р. Н. С. ч. 35, в Гейтвей, Па., одержав \$100.00 як заповому за зломане хребта.

Ч. 2769. Заступник австро-угорського консула в Віксбері, Па. одержав \$800.00 як сирітську частку по Михайлі Донта, чл. від. Р. Н. С. ч. 99, в Віксбері, Па.

Ч. 2779. Джердж Ц. Шіслер одержав \$500.00 як сирітську частку по Петрі Горшак, чл. від. Р. Н. С. ч. 68, в Ансонії, Конн.

Ч. 2787. Австро-угорський консул в Клівленд, О., одержав \$500.00 як сирітську частку по Петрі Ковальським, чл. від. Р. Н. С. ч. 102, в Клівленд, О.

Ч. 2790. Заступник австро-угорського консула в Віксбері, Па., одержав \$800.00 як сирітську частку по Григорію Смолинці, чл. від. Р. Н. С. ч. 30, в Бреслав, Па.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Руська Книгарня в Скрантон, Па. зістала перенесена на головну вулицю, на ріг Лаківана і 7 евеню, обік стації С. R. R. of N. J., до великого штору і є отворена від 8 години рано до 9 вечером, а в неділю від 12 до 2 пополудня. Почтова адреса така: Ruthenian Book Store, 701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

В Wilmington, Del.

потребують 8 фамілій і 20 самотних до фабрики виробів штучного каменя.

Платня по 16 до 25 цнт. за годину.

Фамілія дістане за 8 доларів місячно мешканє, сьвітло і опал.

Офіс безплатний.

Голоситись до:

H. CZARNECKI,

30 E. 7th St.,

New York, N. Y.

Лише 30 центів з пересилкою!

Більшого розміру альбом заграничної роботи артистичних фотографій і картик, котрий містить около 900 фотографічних знімків, знаменитих композиторів, руських і чужих поетів і літератів, національних героїв, соціалістів, папуоучих, президентів, славних оперових співачок і співачок, знаменитих премієваних красавиць цілого сьвіта, гарних жєнських головок і богато інших дуже інтересних та прекрасних видів і фотографій. Я висилаю сей прекрасний артистичний альбом тільки за 30 центів.

Гроші посилайте почтовим моней-ордером або в листі одиоцентовими марками. Канадійських марок не присилайте.

Спішіть ся, поки альбом сей ще не розпроданий!

S. MAJDANSKY

328 6th St., Dept. M. New York.

Одинокий руський адвокат на цілу Америку

Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПКА

полагаєжє всі справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, диятого полагаєжє йому найліпше всі справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядити повноважє, контракти і всі правні документи і перепроводити істабулюції. Адреса:

Dr. JULIAN CZUPKA,

P.O. 372, 3 N. Main St., Wilkes Barre, Pa. Luzerne Co.

Проч з бритвами!

Наш порошок усуває сейчас волосє з твари, борода і де би не було, без жадного болю, не липаючи жадних слідів по собі. Висилаємо пачку того порошку за 1 долар, пробні дози за 50 центів. Пришліть 1 долар через моней ордер або в режістрованім листі або почтовими марками, а ми сейчас вишлемо порошок з поясненєм, як його уживати.

Адреса:

Dr. BELLIN'S CO.,

55 DELANCY ST., NEW YORK.

Потреба агентів.

Важне

для співлюбивої Лубаки.

Г. Е. Смоленський

має на складі всі українські театральні твори а також музичні партитури до всіх українських представлень. Крім сего має всі українські твори (композиції) музичні для різних хорів і сольові кусняки на різні голоси. Має також всі українські композиції до слів Івана Франка.

Повідомлю всі Аматорські Кружки і співачкі Товариства, що маю Великий Каталог, в котрім найдете все, що лиш захочете. Хто хоче мати сей Каталог, нехай пришле почтовими марками (стемпсами) 10 цт., а я сейчас вишлю його на означену адресу.

Заразом повідомлю, що хто хоче мати „Гамалія“ на хор мужеський, нехай пришле 35 цт. в стемпсах, а я сейчас вишлю.

17-20
Уділяю лекцій сольового і хорального співу та музики.

H. E. Smolen (Smolensky)

19 W. 112 St., New York, N. Y.

Телефон: Harlem 6660.

Слухайте панове! Не дайте себе вискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол. за шифкарту! Тільки належить ся! Тільки ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тільки до нас! Довідаєте ся правду!!!

25 ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ

Осібні каюти! Домовий харч! Даємо нічліг! Відстаємо пакунки! Вирабляємо вільний керелад через границю! Шукаємо за костюмерами абм їх вдоволати а не вискувати! Переконайте ся! ПЛіть завадити 3.00 дол. до повної ціни або паміть по інформації.

\$25 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ \$25 дол.

AMERICA EUROPE CO., 109 Greenwich St., New York.

19-22 Число телефону 4548 Rector.

А хто хоче тільки за 5 доларів поїхати до краю на найліпших шифках, нехай напише на адресу: **AMERICA EUROPE CO., 109 Greenwich St., New York.**

„ЗА СЕСТРОЮ“

дуже красна повість з козацьких часів. Дістанете в „Свободі“ за 40 центів.

Родимці! Читайте і другим скажіть!

НА ЛЕГКІ СПЛАТИ
продаємо всюди по Америці на тиждєні сплати по 50 центів сей гарний фонограф з 20 прекрасними руськими і польськими піснями лиш за \$22.50

Пришліть на задаток \$5.00, а ми шлемо сей фонограф з піснями до Вашої хати. Наколи він Вам подобаєсь, то прислайте по 50 цт. тижняє або \$2.00 місячно.

З кожною машиною посилаємо 5-літню гаранцію на письмі. Недавно отримались великий вибір найновіших подвійних рекордів по ціні 65 і 75 цт. штука.

Пишіть по наш ілюстрований Каталог. — Отворено вечерами і в неділі.

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO.
196 East Houston St., New York.

Головний Уряд „Р. Н. Союзу“.

Духовний Отець:

о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:

Дмитро Капігула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:

Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексій Шарпунь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Валог, Whiting, Ind.

Стефан Миланович, Jersey City, N. J.

Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.

Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.

Володимир Касків, Jersey City, N. J.

Петро Мотало, Chicago, Ill.

о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.

Андрій Галчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи“:

Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи“:

Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союзу“
знаходиться під числом 83 Grand Str.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave.,
Chicago, Ill. — предсідатель.

А. Горбаль, 135 Main Str., Derby,
Conn. — касієр.

Е. Струтинська, 714 Bickerdike Str.,
Chicago, Ill. — секр.

о. В. Валог, Whiting, Ind.

Д. Андрейко, New Britain, Conn.

Др. І. Копистанський, Shamokin, Pa.

Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ МАЙ 1913 р.

Член на ціле посмертне платить
\$1.50, а на половину посмертного \$0.86.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮБЕРГ, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від.
176, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18.
мая с. р., о год. 3.30 пополудні, відбуде ся
митінг, на котрім будуть полагодувати ся дуже
важні справи. Неявивший ся член заплатить 25
цнт. кари, а урядник 50 цнт. Члени, котрі сьв.
на других плейзах, мають подати братському
секретареві свої точні адреси. Визнають ся на
сей митінг Ілька Пукаса у важній справі. — О.
Навків, предс.; М. Бережницький, кас.; І. Ко-
валь, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрести-
теля, від. 121, повідомляє всіх своїх членів,
що митінг відбуде ся дня 11. мая с. р. по обіді
в галі Ганчак, 839 савт Брод стр. Неприсутні
члени заплатять кару 25 цнт. — Ю. Зупко,
предс.; І. Радванський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від.
317, подає до відома, що дня 18. мая с. р. від-
буде ся піврічний митінг у галі Вурку, ч.
1400 Барнет Аве. Кождий член має на тім митін-
гу явити ся, бо сьв. до полагодження дуже
важні справи. Неявивший ся член заплатить
кари \$1.00, а урядник \$1.50. — Д. Матвій,
предс.; В. Бодвар, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. „Просьвіта“, від.
204, повідомляє всіх своїх місцевих і поза-
місцевих членів і члениць, що місячний митінг
відбуде ся в суботу дня 10. мая 1913 о год. 8.
вечером в Шіцен гол, під ч. 12 Іст осьма ул.,
Ню Йорк. На сей митінг повинен явити ся кож-
дий член і члениця і вирівнати свої заборгованості
до Товариства „Р. Н. Союзу“, бо в протавім

разі наступить суспендоване. Неявивший ся
член або члениця заплатять кару 50 ц., а уряд-
ник \$1.00. На сьм митінгу буде припинати ся
нових членів без вступного. — Д. Олексів, рек.
секр.

ВІЛМІНГТОН, ДБД. Бр. сьв. Івана Хрести-
теля, від. 247, подає до відома, що на місце
секретаря Михайла Вольного зівстав назначений
Тимон Колодій. Дятого просить ся всіх інте-
ресуючих запам'ятати собі його адресу: Тимон
Колодій, 707 Church St., Wilmington, Del. —
Ілько Борис, предс.; Т. Колодій, секр.

ГОЛІОК, МАСС. Бр. сьв. Івана Хрестителя,
від. 52, повідомляє всіх своїх членів, що дня
18-го мая с. р. відбуде ся піврічний митінг, на
котрім кождий член повинен явити ся, бо сьв.
важні справи до полагодження. Неявивший ся
член заплатить 50 ц., а урядник \$1.00 кари. Митінг
розпочне ся о годині 2-гій пополудні в до-
мі Ів. Бабяка під числом 24 Олівер Стр. На тім
митінгу буде припинати ся нових членів до
Братства без вступного, а до Р. Н. Союзу після
статута. — І. Хріпак, пр.; С. Вавришин, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Бр. сьв. О. Николая, від.
68, завідомає своїх членів і члениць, що мі-
сячний митінг відбуде ся дня 18. мая с. р. о го-
дині 1-шій пополудні, в галі А. Андреевського
при Вандлак Евію 723. На той митінг запро-
шуємо усіх наших родимців. Неявивший ся член
заплатить кару. — І. Березовець, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрестителя,
від. 76, повідомляє всіх своїх місцевих і поза-
місцевих членів, що річний митінг відбуде ся в
середу дня 14. мая с. р. в галі Боржизького,
о годині 7.30 вечером. На тім митінгу буде ви-
бирати ся комітет, а так само буде припинати
ся нових членів до Братства без вступного, а
до Р. Н. Союзу після статута. Довгуючі члени
мають вирівнати свої довги, бо в протавім разі
будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу.
Неявивший ся член заплатить кару 50 ц., а у-
рядник \$1.00. — Й. Іванців, секр.

БРАВНСВІЛ, ПА. Бр. сьв. Петра і Павла,
від. 6, повідомляє своїх членів, що від тепер
братські митінги будуть відбувати ся кожного
місяця в першу неділю по першій, а не в че-
тверту, як було досі. — І. Маркус, секр.

ДЕРРИ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від.
227, подає до відома, що на кварталний митінг
дня 20. цвітня с. р. вибрано отсей новий
уряд: В. Баран, предс.; Ю. Майор, заст. предс.;
І. Максимчак, кас.; С. Коземчак, заст. кас.; А.
Королевят, секр.; С. Бурик, заст. секр.; П. Ві-
тів, доз. хорих; М. Завіський, хорунжий; В. Ма-
рон, дверник. На тім митінгу ухвалено, що ко-
трій член не заплатить своїх належностей за 2
місяці, зівстане з Братства виключений. Нових
членів від 35—45 літ припинати ся буде за
половину вступного. — Уряд.

КОНКУРС.

Пошукуємо для нашої парохії дяко-учителя,
котрий міг би рівночасно учити дітей в трьох
парохіальній школах. Вимагаємо від кандидата
на сь посаду точного знання нотного сьвіту, ціл-
ковитої тверезості і бездоганного жатя. Усвіді-
ти тільки листоно. Сьвідомство із замишаних доте-
пер посад конче вимагані. Зголошення просимо
висилати сейчас на адресу: Rev Vladimir Der-
zyuka, 430 North Seventh St., Scranton, Pa.

БУДОВА КНОНОСТАСУ І МАЛЬОВАНЕ ЦЕРКВИ.

Отсим подає ся до відома П. Т. Малайрів і
Різьбарів, що уряд церкви сьв. Кирила і Мето-
дія в Оліфант, Па., має намір будувати іконо-
стас і малювати церкву. Робота має бути перво-
рядної якості, артистична. Рефлектуєчі нехай
предложать план и подадут ціну. Речинєць
до 29. мая н. с. 1913. Всякі інформації уділяє
комітет церковний під адресою: Box 375,
Olyphant, Pa.

ПОШУКУВАННЯ.

Онуфер Скомський глядає сво-
го сина ДАНЬКА СКОМСЬКОГО,
котрий перед двома місяцями відіхав
до Свракюв, Н. Й. Хто би о нїм знав
або він сам, нехай зволить подати
о сїм на адресу:

Onufer Skomski,
Box 297, Butler, Pa. Station B.
WEST BERWICK, PA.

Глядаю тіточного брата МИХАЙЛА СТАРАН-
НА, а села Ринета, повіт Сянік, Галичина. Три
літа як приїхав з краю, перед роком робив десь
при твердім углю в Пенсильванії. Хто би о нїм
знав або він сам, нехай напише на адресу:
Frank Tytkanich, R. F. D. 3, Box 88, Pleasant
City, Ohio.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з добрими сьвідомствами, я-
кий може з'організувати добрий хор, уладожу-
вати аматорські вистави, вести школу дітей та
займатися читальнею, глядає посади від 1.
червня. Ласкаві зголошення просить ся слати
на адресу „Свободи“.

ПОТРІБНО робітників до різних робіт, до
фабрик, готелів, реставрацій і майнів. Також
потрібно фамілій і дівчат до фабрик. Голо-
ситесь до: Employment Office, 435 E. 9th St.,
New York, N. Y.

ПІДПИСАНИЙ ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, умію-
чий провадити хор, школу і театральні пред-
ставленя, пошукує посади. Іван Чернецький,
Box 80, Elmira Heights, N. Y.

ПОШУКУЮ доброго молодого різьбара і зо-
лотаря. Желанний отримати працю нехай зго-
лосить ся листоно на мою адресу: Артист
Eugen Wasylenko, Olyphant, Pa.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРНЯ І БУЧЕРНЯ по-
серед Русинів, Поляків і др. Бизнес старий і
вироблений і найбільший в околиці. Одинова
нагода для Русина до набути гарного бизнесу.
Властитель приневолений продати сей бизнес
задля лихого здоровья. По близші інформації
писати на адресу: G. & B. c/o Svoboda, 83
Grand St., Jersey City, N. J.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКО-УЧИТЕЛЬ, управитель
хору, режисер представлень і добрий ремісник,
глядає посади дяківства. Котра парохія хоті-
лаб такого дяко-учителя, нехай ласкаво пише
до редакції „Свободи“.

ПЛАТИМО ВІД \$8.00 ДО \$20.00 ТИЖНЕВОЇ ПЛАТНІ!

Потребуємо ще кількох людей в різних мі-
сцевостях, котріб стали нашими агентами і про-
давали всілякі золоті, срібні і нікелеві годинки
і ланцюжки межі робітниками на місячні сплати
по \$1.00 і \$2.00. Потрібно також кількох людей
на подорожних агентів. Практика тут злишна.
Лиш чесні і тверезі люди повинні зголошувати-
ся по сї агенції. Подайте своє теперішнє за-
няте. Адреса: North American Sales Co., Box
954, Dept. 182, New York, N. Y.

ПОЗІР! Потрібно агентів і менеджерів в кож-
дїй місцевості, як також до бюро. Заняте постій-
не, добрий дохід. Кілька годин денно принесє Вам
значний заробок. Продаємо фарми і лоти, поло-
жені при великих фабриках, де потрібно много
робітників, в поблизу Ню Йорку. Пишіть або
голосіть ся на адресу: 132 Nassau Str., Room
309, New York, N. Y.

ПОТРІБНО 200 РОБІТНИКІВ до роботи при
цементі так на дворі як і у фабриці. Страйку
нема. Платня \$1.50 до \$2.20 денно. Робота
стала через цілий час року. Добра спосібність
до осягнення ліпшої платні. Голоситесь: New
York & New England Cement & Lime Co.,
Hudson, N. Y.

Потрібно робітників до бучерні самотного, ру-
ського або словенського, який розумів би роботу
при м'ясі. Платня після угоди — Адреса: Joe
Popivchak, Box 34, Iselin, Pa. Indiana Co.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА“ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 12-го цвітня с. р. по похороні
Семена Сьвірка, члена Р. Н. С.
від. 81 в Куртіс Бей, Мд., на зазив
Якова Миськова учасники похорону
зложили слідуєчі жертви: Я. Мись-
ків, П. Миськів, К. Біленький і В.
Дубас по \$1.00; Анастасія Столяр-
чук, І. Валєга, Б. Сьвіршко, В.
Тхорик і А. Хімак по 50 ц.; Анна
Сьвіршко, Магдалина Собачук, Н.
Дурдела і С. Семенків по 25 ц.; О.
Ліщинський 15 ц.; Стефанія Сьвірш-
ко, Ст. Чайковський і В. Сьвірш-
ко по 10 ц. — Разом

\$7.95

На християнах у п. Івана Мируцько-
го дня 4. мая с. р. жертвували слі-
дуєчі гості: І. Мируцький \$2.00;
З. Курочка, М. Сокольський, Н. Бі-
лах і Ф. Ворожбит по \$1.00; І. Ма-
лиса (стар.) і М. Чорний по 50 ц.;
О. Олійник, С. Маленький, П. Во-
рожбит і К. Тиндх по 25 ц.; Не-
званий 10 ц. — Разом

\$8.10

Збіркою, занялись п. Захарій Ку-
рочка і п. Теодор Ворожбит.

О. М. Данилович з віча в Ансонії, Конн. 150.00

Оголошено в ч. 18. „Свободи“ 52.36

Загальна квота \$218.41

ПОЗІР. РУСИНИ І РУСИНИКИ З ЮНГСТАВІ.
ОГАНО І ОКОЛИЦІ! Перший сесторічний Брат-
ство сьв. Івана Хрестителя, від. 230 Р. Н. Союзу в Юнгставі, О. в вісторок дня
13-го мая 1913 р. під числом 903 Франклі
Аве. на Савт Сайд. Початок о год. 6.30 вече-
ром. Вступ для мушин 50 ц., а для жєнщин
за дармо. Буде грати добірна музика. Запра-
шаємо членів Братства сьв. Арх. Михайла від.
140, Хв. Братство сьв. Петра і Павла від. 274,
Тов. „Сокіл“, від. 218 з Іст Юнгстава. За до-
бру забаву ручить — КОМІТЕТ

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ справляє Брат-
ство сьв. Івана Хрестителя в Дітройт, Міч., в
галі парохіальній, що відбуде ся в суботу дня
10. мая с. р. Вступ для жєнщин 15 цнт. для
мужчин 25 цнт. Початок о год. 7.30 вечер. Всіх
місцевих і околичних Родимців сердечно за-
прашає — Комітет.

Заходом укр. Товариства „Запорожська
Січ“ в Брукліні, Н. Й.

відіграє ся

в суботу, дня 17-го мая 1913 р.

в „SEACELLIA HALL“

101—103 Grand St., Brooklyn, N. Y.

ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

„УКРАДЕНЕ ЩАСТЄ“

драма в 5 діях Ів. Франка.

Початок точно о год. 7-йй вечером.

Ціни місць: Крісла І-рядні 75 ц., ІІ-ряд-

ні 50 ц., ІІІ-рядні 35 ц. Балькон 25 ц.

По Представленю здоровезний Баль!

До ласкавої участі в сїм Представ-
леню і Балью запрашає Впов' Родимців
з Брукліна і околиці 19-20

Комітет.

ВИГОДА.

Всі люблять вигоду, то є стан віль-
ности від всяких недуг і неприємностей.
Фізична вигода може бути забезпечена
через докладне звертанє уваги на всі-
лякі недиспозиції або несправильности в
функціонуваню нашого організму. Зна-
чайний добрий лік, як Трінера Амер-
канський Еліксир Гіркого Вина, спос-
вить швидко пільгу, позаяк виचितий
органі травлення і додасть нової сили.
Він розгріє тіло, витворить нові апе-
тити, побудить органи травлення до на-
лежного сповнюваня функцій і є певна
поміч в недугах жодулка і внутрен-
ностей. Він повинен бути уживаний під-
час утрати апетиту, млюстях, несправно-
сти, вонітах, болях голови і инних роз-
дразненнях. По всіх другесторах.

Jos. Triner,

1333—39 S. Ashland Ave.,

Chicago, Ill.

Музика і сьпів з нот.

Хто хоче добре звичитись грати або сьпівати з нот
або навчитись дяківства і бути добрим діржісеном
хору, нехай зголосить ся до мене, а я його навчу.
Моя адреса: СТЕФАН КАЛАБЕКА, 1009 N. Main Ave.,
16-28 Scranton, Pa. Bell Phone 5972-J.

Виставляємо і легалізуємо в конзулятах пов-
новласти. Полагодуємо асентеруюч, робимо по-
дання о увільненє від військових виправ. Пере-
преваджуємо купна і продажи в старім краю
як і тут через найспосібнішого адвоката з най-
ліпшим успіхом. Порада даром.

M. Reich & Co.,

Канцелярія адвокатська.

422 So. 5th St.,

Philadelphia, Pa.

Если хто є без праці.

або пошукує ліпшої, нехай зголосить
ся до Бюро посередництва праці Hud-
son Employment Agency, 89 Montgo-
mery St., Jersey City, або 116 Spring-
field Ave., Newark. Се є одно з най-
більших бюр в стейті Ню Джерси.

В. А. Вагенер — адвокат. Телефон: 7680 Orchard. Й. Маль — нотар публичний.

ПРОДАЖА
ФАРМ
ЛОТІ
ДОМІВ

ПРОДАЖА
ШИФАРТ
ДО КРАЮ
ІЗ КРАЮ

Г. ЧАРНЕЦЬКИЙ

30 EAST 7th STREET NEW YORK, N.Y.

1) Продажа шифарт до краю і з краю на найлучших пассажиських кораблях, по ці-
нах компанійних від 23 до 28 доларів.

2) Продажа фарм, лотів і домів в різних стейтах, по дешевій ціні і на найлогічні-
ших умовах сплати.

3) Канцелярія адвокатсько-нотаріальна полагодує споро, добре і дешево всілякі спра-
ви судові американські, а також судові, маєткові, табулярні і військові старонрасі. Варе-
бляє всілякі документи, як повновласти, контракти купна і продажи, скрити дозвіл, те-
стаменти і т. д., котрі потверджує Конзулат, так що мають силу і важність урядову в кра-
ї.

4) Головний склад книжок історичних, наукових, повістєвих і молитєвєсловів.

Пам'ятайте адрес:

Н. CZARNECKI, 30 E. 7th Str., NEW YORK, N. Y.